

ÇİĞDEMİN SESİ

Aylık Ücretsiz
Çevrimiçi Dergi

EKİM 2026
Sayı 126

30 YILLIK DAYANIŞMAYA YENİ BİR YUVA

Birlikte kuruyor, birlikte büyütüyoruz.

“Eylül toplandı
gitti işte,
Ekim filan da gider
bu gidişle,
Tarihe gömülen
koca koca atlar,
Tarihe gömülür
o kadar.
Turgut Uyar”

1996 - 2026

İÇİNDEKİLER

BAŞKANDAN MESAJ

Başkan'dan	1
Fatih Fethi AKSOY	

GÜNDEM

Ekim Ayı Önemli Günler, Haftalar ve Olaylar	3
H. Suat ILGAZ	
Ekim Ayı Fırtınalar Takvimi	5
H. Suat ILGAZ	
Bir Cumhuriyet Mirası: Sümerbank Nazilli Basma Fabrikası	6
H. Suat ILGAZ	

MAHALLE & DERNEK

Fotoğraflarla Çiğdem Mahallesi	9
H. Suat ILGAZ	
Haberler ve Bu Ayın Öne Çıkanları	11
Çiğdemim DERNEĞİ	

TOPLUM & YAŞAM

Atem, Tutem, Fonda Paramı Büyütem...	16
Hakan ORTABAĞ	
Doğanın Güzellikleri - 3	18
Bülent Gültekin AKINOĞLU	
Her Bedel Değeri Göstermez	20
Sinan KAYALIGİL	

KÜLTÜR – SANAT

Kimseye Şikayet Etmeden Öldü: İhsan Raif Hanım	22
Vecdi SEVİĞ	
Kırmızı Sardunyalar	24
Ülkü YALIM GÜNAY	
Ahh Aarif; Seni Ne Yaktı?	28
Fatih TÜRKOĞLU	
Kitap Tanıtımı	29
Turhan DEMİRBAŞ	

MAKALE

Okuma-Beyin İlişkisi (Okumanın Nörobiyolojisi)	34
Prof. Dr. Bülent YILMAZ	
Mesela	36
Ezgi KIRAÇLI	
Denge	37
Serap ETİKE	

EDEBİYAT

Güvercinim Düştedir	38
Dursun NADİR	
Yuttu Koca Bir Şehir	39
Güven GÜRBÜZ	

BAŞKAN'DAN

Fatih Fethi AKSOY - Çiğdemim Derneği YK Başkanı
ffaksoy@gmail.com

DAYANIŞMAYLA YENİ BİR DÖNEME

Sevgili Komşularımız,

Yaz aylarını geride bırakırken **Çiğdem Mahallesi'**nde yine hareketli, üretken ve dayanışmayla dolu günler yaşadık. **30. yılımızı kutladığımız 2026 yılı** boyunca söylediğimiz gibi, bizim için önemli olan yalnızca geçmişte yaptıklarımızı hatırlamak değil; otuz yıllık birikimimizi geleceğe taşıyacak yeni adımlar atmak.

Eylül ayı da bunun güzel örnekleriyle geçti.

Yaz boyunca parklarımızı ve ortak yaşam alanlarımızı **kültür ve sanatla** buluşturmaya çalıştık. **Park konserlerimizde** komşularımızla bir araya geldik. Müziğin, sohbetin ve komşuluğun bir mahalleyi nasıl güzelleştirdiğini bir kez daha gördük. 30. yılımızın etkinlikleri sayesinde mahallemizin ortak alanlarında daha çok buluştuk, birbirimizi daha çok gördük.

Bir yandan da yeni fikirlerin peşinden gitmeye devam ediyoruz. Bunlardan biri **Çiğdemim Mahalle Badosu**. Her yaştan, her türlü enstrümanı çalan komşumuzun katılımına açık olacak mahalle bandomuzla, Çiğdem'in sokaklarına ve etkinliklerine yeni bir ses katmayı amaçlıyoruz. Belki de kısa süre sonra bayramlarımızda, yürüyüşlerimizde ve mahalle buluşmalarımızda kendi bandomuz bize eşlik edecek.

Mahallemizde dayanışmanın başka bir güzel örneğini de **Vefa Durağı – Anı Bankı Projesi** ile yaşadık. **Çiğdem Mahallesi Muhtarlığımızla** birlikte yürüttüğümüz bu çalışmayla bir yandan mahallemizin dinlenme alanlarına katkı sağlarken diğer yandan komşularımızın sevdiklerinin anılarını mahallemizin yaşamına katıyoruz. Katkı sunan komşularımız sayesinde ortaya çıkan bu çalışma, küçük dokunuşların ortak yaşamımızı nasıl güzelleştirebildiğinin güzel bir örneği oldu.

Yeni dönem başlıyor

Ekim ayıyla birlikte derneğimizde yeni dönem çalışmalarımız da başlıyor.

Her yıl olduğu gibi bu yıl da farklı yaş ve ilgi gruplarına yönelik **atölye çalışmalarımız için ön kayıtlarımızı almaya başladık**. Yeni dönemde öğrenmek, üretmek, yeni insanlarla tanışmak ve bilgisini paylaşmak isteyen bütün komşularımızı çalışmalarımıza katılmaya davet ediyoruz.

Aynı şekilde yıllardır mahallemizin kültür ve sanat yaşamına önemli katkılar sunan **Türk Halk Müziği, Türk Sanat Müziği ve Pop korolarımız için de yeni dönem ön kayıtlarımız başladı**.

Korolarımız bizim için yalnızca müzik yapılan topluluklar değil. Provalarıyla, konserleriyle, dostluklarıyla mahallemizin en güçlü buluşma alanlarından biri. Yeni dönemde aramıza katılmak isteyen bütün komşularımızı bekliyoruz. **"Benim sesim güzel değil"** diye düşünmeyin; önemli olan birlikte söylemenin keyfini yaşamak.

Ve elbette önümüzdeki dönemin en önemli gündemlerinden biri **yeni yuvamız**.

Yıllardır kullandığımız dernek mekânımızdan ayrılmak zorunda olmamız hepimizi üzdü. Ancak bunu bir son değil, **yeni bir başlangıç** olarak gördük. **Çankaya Belediyemizle** yaptığımız görüşmeler sonucunda muhtarlığımızın yanındaki alanda yeni dernek mekânımızı oluşturmak üzere çalışmalarımıza başladık.

Projemiz hazır. Yeni yerimizde biri dernek çalışmalarımızı yürüteceğimiz ofis, diğeri toplantılarımızı, eğitimlerimizi, atölyelerimizi, kültür ve sanat etkinliklerimizi gerçekleştireceğimiz ortak kullanım alanı olmak üzere iki ayrı mekânımız olacak.

Fakat daha yeni mekânımızın duvarları yükselmeden çok daha değerli bir şey yükselmeye başladı:

Dayanışma.

Kimi komşumuz 200 lira, kimi 500 lira, kimi çok daha büyük katkılar sundu. Kimi koşarak destek topladı, kimi ikinci el eşyasını bağışladı, kimi kampanyamızı çevresine duyurdu.

Ve kısa sürede yüzlerce komşumuzun katkısıyla **719 bin lirayı aşan bir dayanışmaya ulaştık**.

Bu rakama yalnızca para olarak bakmıyoruz. Her katkının arkasında derneğimize duyulan güveni, mahallemize sahip çıkma iradesini ve **"Bu mahallede Çiğdemim Derneği olmalı"** diyen komşularımızı görüyoruz.

Hedefimiz 2 milyon liranın üzerinde. Dolayısıyla önümüzde hâlâ uzun bir yol var. Ancak otuz yıllık tarihimiz bize çok önemli bir şey öğretti:

Çiğdem Mahallesi birlikte hareket ettiğinde aşamayacağı engel yok.

Yeni mekânımız tamamlandığında orası yalnızca bir dernek binası olmayacak.

Çocuklarımızın kitapla buluştuğu, gençlerimizin ürettiği, korolarımızın sesinin yükseldiği, atölyelerimizin çalıştığı, komşularımızın bir araya geldiği, fikirlerin konuşulduğu, dayanışmanın büyüdüğü **mahallemizin ortak yuvası** olacak.

Bu nedenle kampanyamıza katkı sunan bütün komşularımızın isimlerini yeni mekânımızda oluşturacağımız özel bir köşede yaşatacağız. **Çünkü bu yeni yuvanın gerçek kurucuları sizlersiniz.**

1996 yılında derneğimizi kuran komşularımız bize çok değerli bir miras bıraktılar. **30 yıl sonra** bugün bize düşen de bu mirası geleceğe taşıyacak yeni bir yuva, yeni çalışmalar ve daha güçlü bir mahalle dayanışması bırakmak.

Yeni dönemde atölyelerimizde, korolarımızda, mahalle bandosunda, etkinliklerimizde ve yeni mekânımızın kuruluşunda yine yan yana olacağız.

Çünkü biz otuz yıldır aynı şeyi yapıyoruz:

Birlikte düşünüyor, birlikte üretiyor, birlikte başarıyoruz.

Yeni dönemimiz hepimize hayırlı olsun.

Dayanışmayla büyüyoruz.

Birlikte nice 30 yıllara...

Fatih Fethi Aksoy

Çiğdemim Derneği

Yönetim Kurulu Başkanı

Ekim Ayı Önemli Günler, Haftalar ve Olaylar

Suat ILGAZ - Hanedan Apartmanı
suatilgaz57@yahoo.com.tr

1 Ekim

Dünya Yaşlılar Günü

2 Ekim

Uluslararası Şiddetsizlik Günü

1869: Hintli siyasi ve ruhani lider Mahatma Gandhi dünyaya geldi.

3 Ekim

1990: Doğu ve Batı Almanya birleşti.

4 Ekim

Hayvanları Koruma Günü

1910: Şair Cahit Sıtkı Tarancı dünyaya geldi.

1669: Hollandalı ressam Rembrandt (63) hayatını kaybetti.

5 Ekim

2011: Apple Computer şirketinin kurucu ortağı Steve Jobs (56) hayatını kaybetti.

6 Ekim

1923: İstanbul'un düşman işgalinden kurtuluşu.

7 Ekim

1571: Osmanlı ve Haçlı donanmaları arasında İnebahtı Deniz Savaşı gerçekleşti.

1985: Besteci ve orkestra şefi Cemal Reşit Rey (81) hayatını kaybetti.

9 Ekim

1937: Genç cumhuriyetin "sosyal fabrikaların dan" Sümerbank Nazilli Basma Fabrikası'nın Atatürk tarafından açılması.

1967: Arjantinli devrimci Ernesto Che Guevara Bolivya'da (39) infaz edildi.

10 Ekim

1883: İtalyan besteci Giuseppe Verdi doğdu.

1985: Amerikalı oyuncu, yönetmen, yazar ve yapımcı Orson Welles (70) hayatını kaybetti.

11 Ekim

Dünya Kız Çocukları Günü

1889: İngiliz fizikçi James Prescott Joule (71) hayatını kaybetti.

1922: TBMM Hükümeti ile İtilaf Devletleri arasında Mudanya Mütarekesi imzalandı.

1928: Tiyatro sanatçısı Yıldız Kenter dünyaya geldi.

12 Ekim

2006: İsveç Kraliyet Akademisi, 2006 Nobel Edebiyat Ödülü'nü Orhan Pamuk'un kazandığını açıkladı. Böylece Orhan Pamuk, bu ödülü alan ilk Türk oldu.

2015: Tiyatro ve sinema sanatçısı Levent Kırca (65) hayatını kaybetti.

13 Ekim

1923: Ankara'nın Başkent Oluşu

15 Ekim

1844: Alman Filozof Friedrich Nietzsche dünyaya geldi.

16 Ekim

1854: İrlandalı yazar Oscar Wilde dünyaya geldi.

17 Ekim

1849: Polonyalı piyanist ve besteci Frederic Chopin (39) hayatını kaybetti.

18 Ekim

1931: Amerikalı mucit Thomas Edison (84) hayatını kaybetti.

21 Ekim

1999: Siyaset bilimci, Kültür eski Bakanı, yazar Prof. Dr Ahmet Taner Kışlalı (60) Ankara'da evinin önünde uğradığı bombalı saldırı sonucu hayatını kaybetti.

24 Ekim

Birleşmiş Milletler Günü

1945: Birleşmiş Milletler Antlaşması yürürlüğe girdi ve BM kuruldu.

25 Ekim

1924: Yazar, sosyolog ve siyasetçi Ziya Gökalp (48) hayatını kaybetti.

28 Ekim

1886: New York'taki Özgürlük Heykeli'nin açılışı yapıldı.

29 Ekim

1923: Türkiye Cumhuriyeti kuruldu; **Mustafa Kemal Atatürk** oy birliğiyle ilk cumhurbaşkanı seçildi.

29 Ekim

Cumhuriyet Bayramı

29 Ekim-04 Kasım

Kızılay Haftası

30 Ekim

1918: I. Dünya Savaşı'ndan yenik çıkan Osmanlı İmparatorluğu ile galip devletler arasında Mondros Mütarekesi imzalandı.

1973: Boğaziçi Köprüsü, 6. Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk tarafından hizmete açıldı.

ÇİĞDEM'İN SESİ'NDE SİZ DE REKLAM VEREBİLİRSİNİZ.

0312 285 20 47

www.cigdemim.org.tr

İNGİLİZCE ÖZEL DERS

Pamukkale Üniversitesi Mezunlu

İNGİLİZCE ÖĞRETMENİNDEN

Aktif Olarak Ders Veren Deneyimli Öğretmenden

İLKOKUL VE ORTAOKUL

Öğrencilerine Yönelik İngilizce Dersleri

- > Okula Takviye ve Sınavlara Hazırlık
- > Eğlenceli ve Kalıcı Öğrenme Metotları
- > Alanında Uzman İngilizce Öğretmeni

KADRIYE SOYSAL

Tel: 0546 745 8525

EKİM AYI FIRTINALAR TAKVİMİ

H. Suat ILGAZ - Hanedan Apartmanı
suatilgaz57@yahoo.com.tr

Değerli Dostlar,

Çok uzun yıllardan beri, belirli iklim olayları, hemen her yıl aynı tarihlerde (belki bir iki gün farkla da olsa) hiç şaşmadan tekrarlanmaktadır. Eskiler bunlara uygun isimler vermişler ve işlerini planlarken bu tarihlere dikkat etmişlerdir. Bilgisayarlar ve akıllı telefonların henüz hayatımıza böylesine yoğun bir şekilde girmediği dönemlerde, neredeyse her evin duvarlarında asılı olan **Saatli Maarif Takvimlerinde**, anılan iklim olayları gün gün yer almaktaydı.

Biz de **Çığdemim Derneği** olarak, iş ve tatil planlamalarında komşularımızın yararlanabileceğini düşünerek her ay düzenli bir şekilde, o ay içinde beklenen fırtınaların takvimini yayınlıyoruz.

(Kaynakça: [Toprak Ana Platformu](#) ve [Türksail](#))

Fırtına Adı	Fırtına Tarihi	Gün
Kuş Geçimi Fırtınası	3 Ekim	1 Gün
Koç Katımı Fırtınası	4 Ekim	1 Gün
Yaprak Dökümü Fırtınası	9 Ekim	1 Gün
Meryem Ana Fırtınası	14 Ekim	1 Gün
Kırlangıç Fırtınası	17 Ekim	1 Gün
Koz Kavuran Fırtınası	18 Ekim	1 Gün
Bağ Bozumu Fırtınası	21 Ekim	1 Gün
Balık Fırtınası	28 Ekim	1 Gün

BİR CUMHURİYET MİRASI: SÜMERBANK NAZİLLİ BASMA FABRİKASI

H. Suat ILGAZ - Hanedan Apartmanı
suatilgaz57@yahoo.com.tr

9 Ekim 1937 günü cumhuriyet tarihimizde önemli bir gün. Anılan tarihte, Atatürk'ün ve genç Türkiye Cumhuriyeti'nin ekonomik, kültürel ve sosyal kalkınmaya bakışını yansıtan ilk örneklerinden olan **Sümerbank Nazilli Basma Fabrikası**, Atatürk'ün katıldığı büyük bir törenle açılarak üretime geçmiştir.

1. Üretimden Bağımsızlığa Giden Yol

Bilindiği üzere Cumhuriyet'in ilk yıllarında Türkiye'nin dışa bağımlılığı çok yüksek düzeydeydi. Tekstil ürünleri de dâhil birçok tüketim maddesi yurtdışından geliyordu. Osmanlı'dan genç Türkiye Cumhuriyeti'ne devir olan sanayi altyapısı son derece yetersiz; yıllar süren savaşlar ve işgaller nedeniyle mevcut üretim alanlarının büyük kısmı harap durumdaydı. Elde kalanlarsa çoğunlukla birkaç cılız imalathaneden ibaretti.

Bu nedenle **erken dönem Cumhuriyet yönetiminin** öncelikli hedefi, askerî zaferleri ekonomik bağımsızlıkla taçlandırmaktı. **Sanayileşme hareketi**; yalnızca üretim kapasitesini niceliksel olarak artırmak değil, aynı zamanda modernleşmenin, toplumsal dönüşümün ve bağımsız bir ulusal ekonominin teminatı olarak kurgulanmıştı.

İthalata bağımlılığı azaltmak, yerli hammaddeleri ülke içinde işlemek ve sanayi yatırımlarını Anadolu'ya yaymak amacıyla hazırlanan **Birinci Beş Yıllık Sanayi Planı** 1934 yılında uygulanmaya başlandı. Söz konusu plan kapsamında devreye alınan en stratejik ve simgesel tesislerden biri **Sümerbank Nazilli Basma Fabrikası**'dır.

Fabrikanın Nazilli'de kurulması tesadüf değildi. **Büyük Menderes havzasının** pamuk üretimine, demiryolu ulaşımına ve bölgenin iş gücü potansiyeline yakınlığı, Nazilli'yi bu büyük sanayi yatırımı için elverişli bir merkez hâline getiriyordu. Bunlara, bölgedeki su kaynakları ile yakın linyit yataklarının sağladığı enerji imkânı da ekleniyordu. Nitekim Birinci Beş Yıllık Sanayi Planı'nda fabrikanın kuruluş yerinin belirlenmesinde enerji, kömür, su, işgücü, hammadde ve ürünlerin taşınma imkânlarının dikkate alınması öngörülmüştü.

Fabrikanın kurulmasından önce, bölgede yetiştirilen pamuğun niteliğini yükseltmek amacıyla bir pamuk ıslah istasyonunun kurulmuş olması da bu bütüncül yaklaşımın bir başka göstergesiydi.

Böylece bölgenin tarımsal üretimi ile sanayi üretimi arasında doğrudan bir bağ kurulması hedeflenmişti.

2. Atatürk'ün "Sosyal Fabrika" düşüncesi ve Bütüncül Yaşam Alanı

Sümerbank Nazilli Basma Fabrikası, Mustafa Kemal Atatürk'ün zihnindeki "etrafını da değiştiren, modernleştiren

"sosyal fabrika" anlayışının" ilk örneklerinden biriydi. Söz konusu tesis, bir tekstil imalathanesi olmanın ötesinde; içinde üretimin, eğitimin, sağlığın, kültürün ve sanatın eş zamanlı harmanlandığı; şehri ve toplumu dönüştüren bir yaşam alanıydı. Söz konusu tesis, üretim birimlerinin yanı sıra araştırma-geliştirme laboratuvarı, eğitim yapıları ve sporla sanat faaliyetlerine ayrılan üniteleriyle bir kompleks niteliğindeydi.

Fabrika yerleşkesi, o yıllarda henüz küçük bir kasaba olan Nazilli'nin hemen yanı başında, adeta çağdaş bir kent örneği olarak yükseldi. **Fabrikanın elektrik santrali**, tesisin yanı sıra Nazilli'nin elektrik ihtiyacının karşılanmasına da katkı sağladı. Yemekhanesi, fırını, işçi kantini ve kooperatifiyle kendine yeten bir sistem kuruldu.

Nitekim 20 Şubat 1938 tarihli Ulus gazetesinde yayımlanan yazıda **fabrika; lojmanları, hastanesi, spor alanları ve sinemasıyla birlikte** adeta "yeni bir şehir" olarak tasvir ediliyordu. Bu tanımlama, Nazilli

Basma Fabrikası'nın daha o yıllarda yalnızca bir üretim tesisi olarak değil, kendi sosyal ve kültürel hayatını oluşturan bir yaşam alanı olarak görüldüğünü ortaya koyuyordu.

Nazilli merkezinden yerleşkeye çalışanları taşıyan ve halk arasında “Gıdı Gıdı” adıyla anılan emektar tren, bu bütünleşmenin sevimli bir simgesi hâline gelmişti.

3. Aydınlanmanın Ocağı: Eğitim ve “Cehaletle Savaş” Misyonu

Nazilli Basma Fabrikası'nın önemli işlevlerinden biri de eğitimdi. Tesis, sanayi üretimi yaparken aynı zamanda okul görevi de görüyordu:

- **Sümer İlkokulu:** Yerleşke içerisinde inşa edilen beş sınıflı Sümer İlkokulu, çalışanların çocuklarına dönemin modern imkânlarıyla eğitim verdi.
- **Gece Kursları ve Okuma-Yazma Hamlesi:** İşçiler için fabrika bünyesinde gece okuma-yazma kursları açıldı.
- **Mesleki Eğitim ve Nitelikli İş Gücü:** Fabrikanın ihtiyaç duyduğu çırak, usta, teknisyen ve diğer nitelikli çalışanların yetiştirilmesi amacıyla mesleki eğitim faaliyetleri yürütüldü. Böylece sanayileşmenin yalnızca makine ve tesis yatırımıyla değil, yetişmiş insan gücüyle de gerçekleştirilebileceği ortaya konuldu.

Ayrıca civardaki genç kızlara yönelik **biçki-dikiş ve nakış kursları** düzenlenmesi, eğitim faaliyetlerinin yerleşkenin dışına da taşan bir sosyal boyut taşıdığını göstermektedir.

4. Anadolu'da Bir Kültür ve Sanat Vahası

Özellikle sanat ve kültür alanında Nazilli Basma Fabrikası'nın bölgeye getirdiği dinamizm şaşırtıcı boyutlardaydı. Kurulan “**Sümer Halkevi**” bölge kültürünün gelişimine önemli katkılar sağlamıştır.

- **Sinema ve Tiyatro:** 1930'ların Nazilli'sindeki fabrikada **700 kişilik bir sinema ve tiyatro salonu** bulunmaktaydı. Bu salonda, çalışanlara yönelik film gösterimi yapılıyor; tiyatro oyunları sergileniyordu.
- **Çok Sesli Müzik ve Fabrika Korusu:** Çalışan işçilerden ve memurlardan oluşturulan fabrika müzik grubu ve korusu; Nazilli, Aydın ve Denizli'de konserler vererek Anadolu insanının çok sesli müzikle ve dünya klasiklerinden eserlerle tanışmasını sağladı.
- **Plastik Sanatlar ve Resim:** Fabrika bünyesinde istihdam edilen desinatör ve ressam, mesai dışındaki zamanlarda Nazilli ve çevresinin peyzajlarını, resimlerini yaptılar. Açılan sergiler ve düzenlenen müzayedelerle taşrada resim sanatının yaygınlaşmasına katkıda bulunuldu.
- **Sosyal Yaşam ve Balolar:** Fabrikanın düzenlediği balolar, dans geceleri ve yılbaşı etkinlikleri, dönemin Nazilli'sinde yeni bir sosyal yaşam kültürünün oluşmasına katkıda bulundu.

Kültür, eğitim ve sağlık alanındaki çalışmaların çevre köylere kadar ulaştırılması, fabrikanın bölgeyle kurduğu ilişkinin yalnızca ekonomik olmadığını gösteriyordu.

5. Spor, Sağlık ve Kadının Çalışma Hayatına Katılımı

- **Kadınların Çalışma Hayatına Katılımı:** Fabrikada önemli sayıda kadın işçi çalışmaktaydı. Kadınların çalışma hayatına katılımını kolaylaştırmak amacıyla tesis içerisinde modern bir çocuk bakımevi ve kreş oluşturuldu.
- **Halk Sağlığı Hizmeti:** Fabrika yerleşkesindeki **40 yataklı hastane, eczane ve laboratuvar**, çalışanlara ve ailelerine sağlık hizmeti sunarken, fabrikanın sağlık personeli **çevre köylere de ulaşarak özellikle sıtmayla mücadele çalışmalarına katkıda bulundu.**
- **Spor Kulübü ve Tesisler:** Lacivert-beyaz renkleriyle kurulan **Sümer Spor Kulübü**; futboldan basketbola, voleyboldan atletizme, bokstan güreşe, bisikletten yüzme ve tenise kadar geniş bir yelpazede faaliyet gösterdi. Fabrika yerleşkesinde futbol sahasının yanı sıra tenis kortları ve paten pisti gibi dönemin Nazilli'si için dikkat çekici spor tesisleri bulunuyordu.

6. Üretim Parametreleri ve “Tekniğin Musikisi”

Kuruluşunda Sovyetler Birliği ile yapılan teknik iş birliği çerçevesinde, **Sovyetlerden sağlanan kredi ve teknik destek önemli rol oynadı; makine ve teçhizatın büyük bölümü bu iş birliği kapsamında temin edildi.** Temeli Ağustos 1935’te atılan fabrika, **yaklaşık 7 milyon lira** maliyetle **oldukça kısa bir sürede** inşa edildi. Fabrika, 28.236 iğ ve 768 dokuma tezgâhıyla; yılda 3.189 ton iplik ve 23 milyon metre ham bez üretebilecek, ayrıca dört basma makinesiyle çalışabilecek kapasiteye sahipti.

Kuruluşunda Türk işçi ve mühendislerin yanı sıra 120 civarında Sovyet montör ve mühendisin de görev aldığı bilinmektedir. Sovyetler Birliği ile kurulan iş birliği kapsamında fabrikanın mimari planı ve teknik altyapısında da destek alınmış; kullanılan kredinin geri ödenmesi narenciye ürünleri ile gerçekleştirilmiştir.

Atatürk, 9 Ekim 1937’deki açılışta şalterler indirilip makineler ritmik bir tempo ile çalışmaya başladığında etrafındakilere dönerek: “İşte bu bir musikidir.” demiştir.

7. Son Söz: Bir Mirasın Ardından

Onlarca yıl boyunca Türk insanını deseniyle, rengiyle, kalitesiyle süsleyen dayanıklı Sümerbank basmalarını üreten **Nazilli Basma Fabrikası**, değişen ekonomi politikaları ve sektörel dönüşümler neticesinde **2002 yılında üretimini durdurdu.**

Daha sonra fabrika alanı ve taşınmazları Adnan Menderes Üniversitesi’ne devredildi. Günümüzde alanın önemli bir bölümü üniversitenin Sümer Kampüsü olarak kullanılmaktadır. Eski lojmanlar ve sosyal tesislerin bulunduğu alanda ise Sümer Park yer almaktadır.

Sümerbank Nazilli Basma Fabrikası; sadece bir sanayi tesisinin başarı öyküsü değil; taşrada insanı odağına alan, üretimi sanatla, eğitimi sağlıkla harmanlayan insani ve çağdaş bir kalkınma ruhunun anıtsal simgesidir. Cumhuriyet’in bu kıymetli mirasını hatırlamak, geleceğe yönelik çalışmalar için değerli rehberdir.

FOTOĞRAFLARLA ÇİĞDEM MAHALLESİ

H. Suat ILGAZ - Hanedan Apartmanı
suatilgaz57@yahoo.com.tr

Çiğdemim Derneği olarak, **Çiğdem Mahallesi**nin görsel arşivini oluşturmak amacıyla Facebook'ta yaklaşık iki yıl önce kurduğumuz **"FOTOĞRAFLARLA ÇİĞDEM MAHALLESİ"** grubuna gönderilen fotoğraflardan bazılarını bu köşede paylaşmaya devam ediyoruz.

Halen **üye sayımız 1058'e** ulaşmış olup, hedefimiz 1500 üyedir.

Söz konusu Facebook grubuna tüm komşularımızın katılımını ve kendilerinde bulunan ya da yeni çektikleri arşivlik mahalle fotoğraflarını (mümkünse yer ve tarih bilgisi ile birlikte) burada paylaşımlarını bekliyoruz.

Bildiğiniz üzere derneğimiz açısından son dönemde özel günler yaşıyoruz. Tam da derneğimizin **30. yaşını** kutladığımız şu dönemde, mevcut mekanı terk etmek zorunda kalıyoruz. Yeni yerimiz, hemen karşıdaki muhtarlık binasının önünde ve yanındaki alanlara konulacak iki çelik konstrüksiyon yapıdan oluşacak. Alanın hazırlanması, yapıların yerlerine konması ve yerleşme sürecine ait fotoğrafların arşivlerde yer alması ve yıllar sonrası için kalıcı olması için derginin **Ekim 2026** sayısından itibaren bu köşede yer vereceğiz.

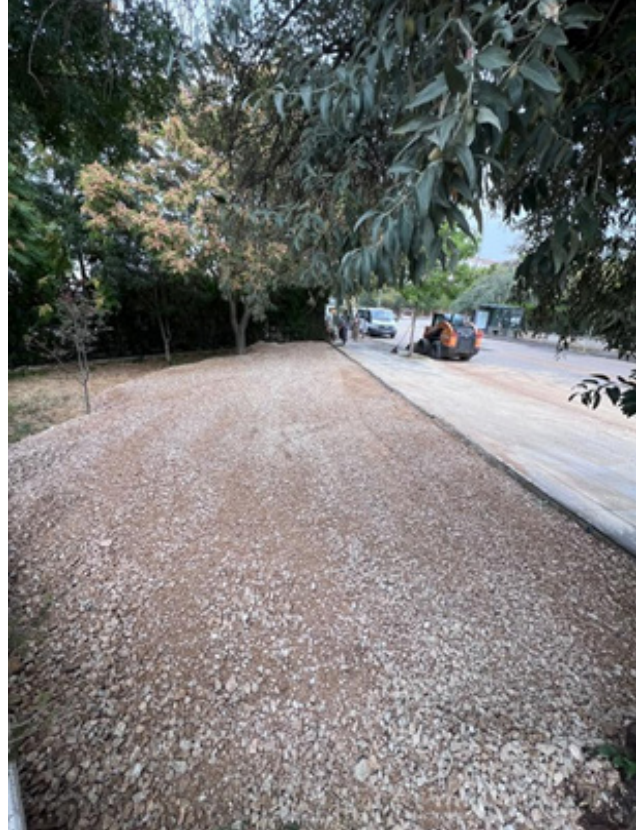

Muhtarlığın önündeki bu alanın ön yüzündeki panolar **Çankaya Belediyesi** tarafından sökülerek hazır hale getirildi. 17.09.2026

Tarafımdan "Çiğdem Mahallesi'ndeki bir yeşillik alanda daha yakında apartman yükselecek. Alanın etrafı çevrildi. Şantiye konteynerleri yerlerini aldı. Şimdi sırada yeşillikler var. (1586. Sokak, 04.09.2026)" notuyla 25.07.2026 tarihinde yapılan paylaşım.

Sayın **T.C. Turgut'un** "Meral Yaman Okay Parkı'nda gece..." notuyla 19.08.2026 tarihinde yaptığı paylaşım.

Alana **Çankaya Belediyesi** ekiplerince dolgu malzemesi serildi. 22.09.2026

Sayın **Harun Tanık**'ın mahallemizdeki bir parkta çekip 12.09.2026 günü yaptığı paylaşım.

HABERLER VE BU AYIN ÖNE ÇIKANLARI

Çiğdemim Derneği

HEP BİRLİKTE TİYATROYA GİDİYORUZ

18 EKİM 2026
PAZAR

20:00

ABİSTA TİYATRO (İSTANBUL)
BİLETLER 400 TL

0312 285 20 47

www.cigdemim.org.tr/

28 EKİM 2026
ÇARŞAMBA

20:00

Hasan Ali Yücel Çankaya Evi
İsmail Hakkı Tonguç Salonu
Çiğdem Mah. 1551. Cadde, Can Yücel Parkı içi

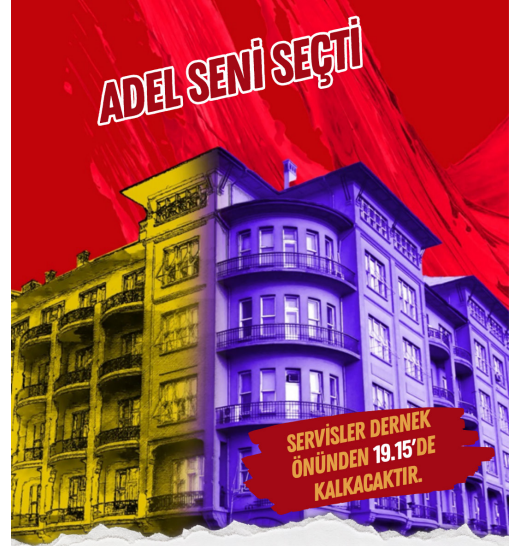

0312 285 20 47

www.cigdemim.org.tr/

HEP BİRLİKTE TİYATROYA GİDİYORUZ

10 EKİM 2026
CUMARTESİ

20:00

ŞİNASİ SAHNESİ

0312 285 20 47

www.cigdemim.org.tr/

ERZURUM - BAYBURT

Gezi

23.100 TL
Uyelere 23.000 TL

30 EKİM - 01 KASIM 2026
2 GECE, 3 GÜN
YARIM PANSİYON

Gezi Programı

- Narman Peri Bacaları
- Tortum Şelalesi
- Uzundere Cam Teras
- İspir
- Bakış Müzesi
- Bayburt Kalesi
- Saat Kulesi

- Bayburt Taş Han
- Bayburt Ulu Camii
- Çifte Minareli Medrese
- Uç Kümbetter
- Bedesten Çarşısı
- İdadi Mektebi
- Yakutiye Kent Meydanı
- Erzurum Ulu Camii

Fiyat Dahil Hizmetler

Ankara-Erzurum-Ankara Gidiş, Dönüş Ajet Uçak Bileti,
Çiğdem Mahallesi - Esenboğa Havalimanı Gidiş Dönüş Transferleri,
Erzurum Başlangıçtan-Erzurum Dönüşü Kadar Tüm Ara Ulaşımlar,
Belirtilen Otellerde Konaklama (2), Kahvaltı (5 - İlk Gün Araçta Sandviç Diğer Günler Otelde),
Akşam Yemekleri (2 - 1 İspir Restoranında Yöresel, 1 Otelde),
TURSAB Seyahat Sigortası,
Esneklik Acenta Refakati,
Milli Park Giriş Ücretleri,
Tüm Çevre Gezileri ve Rehberlik Hizmetleri.

0312 285 20 47

www.cigdemim.org.tr/

YENİ DÖNEM

ATÖLYE VE TOPLULUK ÇALIŞMALARI İÇİN ÖN KAYITLAR BAŞLADI

Birlikte üret, birlikte öğren, birlikte güçlen!

ATÖLYE VE TOPLULUKLARIMIZ

- TÜRK SANAT MÜZİĞİ KOROSU
- TÜRK HALK MÜZİĞİ KOROSU
- POP KOROSU
- RİTİM - BENDİR - GİTAR
- EL SANATLARI, KIRKYAMA
- RESİM (ÇOCUKLAR VE YETİŞKİMLER)
- BRİÇ, SATRANÇ
- İNGİLİZCE KONUŞMA
- TEMEL FOTOĞRAF VE ATÖLYE
- KAĞIT RÖLYEF
- SANDALYE YOGASI
- ÇOCUKLAR VE YETİŞKİMLER İÇİN DRAMA

BİLGİLENDİRME

 BUNLARIN DIŞINDA AÇILMASINI İSTEDİĞİNİZ ATÖLYELER VARSA BİLDİREBİLİRSİNİZ.

 ÖN KAYIT YAPTIRAN KİŞİ SAYISI 10'A ULAŞAN ATÖLYELER EKİM AYININ İKİNCİ HAFTASINDA BAŞLAYACAKTIR.

 ATÖLYELER İÇİN AYLIK ÜCRET 1.000 TL. KORO ÇALIŞMALARI İÇİN ÜCRET DAHA SONRA BİLDİRİLECEKTİR.

Ayrıntılı bilgi ve ön kayıt için derneğimizi 3 Ekim tarihine kadar arayabilirsiniz

 www.cigdemim.org.tr | 0312 2852047

YENİ DERNEK MEKÂNIMIZI BİRLİKTE KURUYORUZ

Sevgili komşularımız,
Yeni dernek mekânımız için projemiz hazırlandı. Zemin düzenlemesi için belediyemizin gelecek haberi bekliyoruz. Bunun yanında sizlerle paylaşmaktan büyük mutluluk duyduğumuz güzel bir gelişme daha var:

Yeni dönemde iki ayrı mekânımız olacak.
Biri günlük dernek çalışmalarımız yürüteceğimiz dernek mekânımız, diğeri ise bugünkü Kültürevim gibi atölyelerimize, toplantılarımıza, söyleşilerimize, kültür ve sanat etkinliklerimize ev sahipliği yapacak etnik mekânımız olacak. Üstelik alıştığımız yerimizden uzaklaşmıyoruz. Yeni mekânlarımızı hemen yanı başımızdaki muhtarlık alanında kuracağız.

Ancak önümüzde önemli bir maliyet var. İki mekânın yapımı ve gerekli düzenlemelerle birlikte toplam maliyetin **2 milyon TL'nin üzerinde** olacağını öngörüyoruz.

Bugüne kadar derneğimizin imkanlarıyla biriktirdiğimiz paramızın tamamını bu iş için kullanacağız. Ama görünen o ki bu büyük adımı tamamlamak için sizlerin desteğine ve dayanışmasına ihtiyacımız olacak.

Hedefimiz
2.000.000 TL

Su ana kadar

719.000 TL

Hedef

2.000.000 TL

30 yıldır bu mahallede ne yaptysak birlikte yaptık. **Şimdi yine birlikte başarabiliriz.**
Yeni mekânlarımızın kurulmasına katkıda bulunmak için **Çiğdemim Derneği hesabına bağış yapmanız yeterli.**

Az ya da çok demeden yapılacak her katkı bizim için çok değerli. Çünkü bu yalnızca yeni bir bina değil; komşuluğumuzun, dayanışmamızın ve birlikte ürettiğimiz güzel işlerin yeni adresi olacak.

Gelin, yeni mekânlarımızı da hep birlikte kuralım.

TAVLA TURNUVASI

Elemeler
24 EKİM 2026
CUMARTESİ

Finaller
25 EKİM 2026
PAZAR

 KATILIM ÜCRETİ 500 TL

 Çiğdemim Oğuz Tansel Semt Kütüphanesi

 Ayrıntılı bilgi ve kayıt için: **285 20 47 | 0507 868 57 70**

Tüm komşularımızı bekliyoruz!

2. EL ve ÜRETİCİ PAZARI

Dernek Bahçemizde Buluşuyor,
Paylaşmanın ve Üretmenin Keyfini
Birlikte Yaşıyoruz.
Sizi de Bu Güzel Günde Aramızda
Görmek İsteriz.

25 EKİM 2026

12.00 – 18.00

Stand Ücreti : 200 TL

 0312 285 20 47 | www.cigdemim.org.tr/

ÇİĞDEMİM TÜRK HALK MÜZİĞİ KOROSU

ÇİĞDEMİM 30 YIL
ÇİĞDEM MAHALLESİ MÜHTARLIĞI

THT Ankara Radyosu, Halk Müziği Ses Sanatçısı ve Koro Şefi Serbülent Yasun yönetimindeki, Çiğdemim THM Korumuz, yeni dönem çalışmalarına başlıyor.

KORO ŞEFİ:
SERBÜLENT YASUN

ÇALIŞMALAR CUMARTESİ GÜNLERİ
11.00-13.00 SAATLERİ ARASINDA YAPILACAKTIR.

0312 285 20 47 www.cigdemim.org.tr/

ÇİĞDEMİM TÜRK SANAT MÜZİĞİ KOROSU

ÇİĞDEMİM 30 YIL
ÇİĞDEM MAHALLESİ MÜHTARLIĞI

THT Sanatçısı şefimiz Aziz ÇAĞATAY yönetimindeki korumuz yeni dönemde sizleri de bekliyor.

KORO ŞEFİ:
AZİZ ÇAĞATAY

ÇALIŞMALAR PAZAR GÜNLERİ
16.00-18.00 SAATLERİ ARASINDA YAPILACAKTIR.

0312 285 20 47 www.cigdemim.org.tr/

ÇİĞDEMİM POP KOROSU

ÇİĞDEMİM 30 YIL
ÇİĞDEM MAHALLESİ MÜHTARLIĞI

KORO ŞEFİ:
GÜLİZ ÇAĞATAY
AZİZ ÇAĞATAY

THT Sanatçıları GÜLİZ ve AZİZ ÇAĞATAY ile çalışmalarına başlayacak

ÇALIŞMALAR SALI AKŞAMLARI
SAAT 19.00'DA YAPILACAKTIR.

0312 285 20 47 www.cigdemim.org.tr/

ÇİĞDEMİM MAHALLE BANDOSU KURULUYOR!

Müzikle Birlikte, Mahallede Birlikte

Her yaştan, her türlü enstrüman çalan istekli komşularımızı mahalle bandomuza bekliyoruz.

Ayrıntılı bilgi ve önkayıt için

0312 2852047 www.cigdemim.org.tr/

Çiğdemim Edebiyat Topluluğu

ECE AYHAN AKŞAMI
BELGESEL + SÖYLEŞİ

21 EKİM 2026
ÇARŞAMBA

20:00

Hasan Ali Yücel Çankaya Evi
İsmail Hakkı Tonguç Salonu
Çiğdem Mah. 1551. Cadde,
Can Yücel Parkı içi

BELGESEL GÖSTERİMİ
SÖYLEŞİ:
İSA KÜÇÜK, İSMAİL HAKKI
KARAKELLE

0312 285 20 47 www.cigdemim.org.tr/

MAHALLEDE Söyleşiyoruz !
"DÜNYADAN VE UZAYDAN DEĞERLİ
TAŞLAR VE HİKAYELERİ"

14 EKİM 2026
ÇARŞAMBA

20:00

Hasan Ali Yücel Çankaya Evi
İsmail Hakkı Tonguç Salonu
Çiğdem Mah. 1551. Cadde,
Can Yücel Parkı içi

DOÇ. DR. İBRAHİM
SÖNMEZ SAYILI

JEOLOJİ
MÜHENDİSİ
EMEKLİ ÖĞRETİM ÜYESİ

0312 285 20 47 www.cigdemim.org.tr/

KÜTÜPHANEDE
Yazarlarla Söyleşiyoruz !

"ŞEHİR, EDEBİYAT
VE ANKARA"

17 EKİM 2026
CUMARTESİ

15:00

Çiğdemim Oğuz Tansel
Semt Kütüphanesi
Çiğdem Mah. 1551. Cadde
Can Yücel Parkı içi

İRFAN AKALP

0312 285 20 47 www.cigdemim.org.tr/

Çiğdemim Edebiyat Topluluğu

ANAYURT OTELİ
SUNUM
YUSUF ATILGAN İBRAHİM BOZ

26 EKİM 2026
PAZARTESİ

20:00

Çiğdem Kültürvi

KİTAPIN ADI	YAZARI	SUNUMU YAPACAK KİŞİ	SUNUM TARİHİ
ANAYURT OTELİ	YUSUF ATILGAN	İbrahim Boz	26 Ekim 2026
KARINCANIN SU İÇTİĞİ	YAŞAR KEMAL	Halil Genç	30 Kasım 2026
DAVA	FRANZ KAFKA	Ayşe Dönmez	28 Aralık 2026
BEYAZ GECELER (UZUN ÖYKÜ)	FYODOR DOSTOYEVSKI	Sinan Kayaşlı	25 Ocak 2027
IŞIK BAHÇELERİ	AMIN MAALOUF	Aytül Aksuğur	22 Şubat 2027
KOLERA GÜNLERİNDE AŞK	GABRIEL GARCÍA MÁRQUEZ	Suat İlğaz	29 Mart 2027
KUŞATMA (ÖYKÜ KİTABI)	FÜRÜZAN	Dilek Şimşek	26 Nisan 2027
HAKKARİ'DE BİR MEVSİM	FERİT EDGÜ	Meliha Bile	31 Mayıs 2027

0312 285 20 47 www.cigdemim.org.tr/

ÇİĞDEM'İN SESİ'NDE SİZ DE REKLAM VEREBİLİRSİNİZ.

0312 285 20 47

www.cigdemim.org.tr

Gayrimenkul İşlemlerinizi ve
Gayrimenkul Yatırımlarınız için
beni **7/24** arayabilirsiniz.

*Komşumuz,
Mahallemizin Çocuğu,
Elin Oğlu Değil,
Evin Oğlu.*

Hakan
ORTABAĞ

Gayrimenkul Danışmanı

532 113 26 06

Beni Sosyal Medya
Hesaplarımdan
Takip Edebilirsiniz.

@HakanOrtabag

@HakanOrtabag

Hakan Ortabağ

Hakan Ortabağ

ATEM, TUTEM, FONDA PARAMI BÜYÜTEM...

Hakan ORTABAĞ - Seçmen Sitesi

Ülkemizin finansal hafızası, maalesef hırpalanmış ve aldatılmış yatırımcı hikayeleriyle doludur. Geçmişten günümüze banker krizlerinden borsa çöküşlerine, kapanan şirketlerden ani ekonomik çalkantılara kadar bu topraklarda birikim yapmaya çalışan herkes defalarca pek çok şekilde sınandı.

Ancak bu **güvensizlik** yalnızca yaşanan finansal krizlerin değil, köklü toplumsal kodlarımızın da bir sonucudur. Paranın konuşulmasının “**ayıp**” sayıldığı, aile içinde dahi finansal konuların bir tabu olarak görüldüğü bir kültürde büyüdük. Bu durum, toplumda finansal okuryazarlığın güdük kalmasına yol açarken, kulaktan dolma vaatlerle hareket eden geniş kitlelerin suistimal edilmesinin ve aldatılmasının önünü açtı.

İşte bu yüzden hem bilgi eksikliği hem de biriken acı tecrübeler sebebiyle **Türk insanının yatırım kültürü**; soyut, kâğıt üzerindeki finansal enstrümanlara karşı her zaman temkinli ve mesafeli oldu. Yatırımcı, emeğini ve geleceğini korumak için çareyi her zaman **elle dokunabildiği, gözüyle görebildiği** somut varlıklarda aradı. Hatta bu husus, toplumsal hafızanın en diri hali olan atasözlerine bile yansdı: “**Dünyada mekân, Ahirette iman...**”

Altın ve gayrimenkul... Yıllar boyunca tüm finansal fırtınalarda sermayenin kaçtığı iki ana sığınak oldu.

Çünkü bu ülkede bir ev sahibi olmak hiçbir zaman sadece başını sokacak dört duvardan ibaret sayılmadı. Belirsizlik dönemlerinde yatırımcının zihnine kazınan o en temel güvence duygusunun adıydı: “**En azından elimde somut, elle tutulur bir varlık var.**”

Tam Kabuk Değişirken Gelen Yeni Kırılma

Ancak son yıllarda bu **geleneksel davranış kalıbında** çok önemli bir dönüşüm başladı. Konut fiyatlarının ulaştığı yüksek seviyeler nedeniyle doğrudan peşin ya da krediyle ev alamayan yatırımcı, birikimlerini **sermaye piyasalarında** büyütme yolunu seçti.

Gelişen para piyasası araçları ve yatırım fonları, birikimcilere yeni bir kapı açmıştı. Plan son derece net ve rasyoneldi: “**Paramı fonlarda değerlendireyim, enflasyona karşı koruyup büyütüyüm; yeterli seviyeye ulaştığında da o birikimle hayalimdeki evi ya da gayrimenkulü satın alayım.**”

Yani sermaye piyasaları ve fonlar, gayrimenkul sektörünün en kritik **ön birikim ve talep besleme damarı** haline gelmeye başlamıştı. Yıllarca aldatılma korkusuyla sadece tapuya ve altına güvenen yatırımcı, kabuğunu kırıyor, modern finansal araçlara ilk kez bu kadar güçlü bir şans veriyordu.

Çünkü **gayrimenkulün rakibi** yalnızca başka bir ev değildir. Bir konut yatırımcısı aslında başka bir konutla rekabet etmez. Ülkemizde yaşanan derin enflasyon nedeni ile eriyen parası; mevduatla, altınla, dövizle, borsayla, fonlarla hatta beklemekle rekabet eder. Dolayısıyla gayrimenkul fiyatını anlamak için sadece **evin fiyatına** bakmak eksik kalır. **Paranın alternatif maliyetine** de bakmak gerekir. İşte finansal piyasalardaki güven sarsıntısı bu denklemi değiştirebilir.

Ne var ki, paranın şeffağça tartışılmadığı, konuşmanın ayıp sayıldığı ve finansal okuryazarlığın yetersiz kaldığı bir iklimde bu geçiş, risklerin tam anlaşılmadığı kırılğan bir temele dayanıyordu.

Aslında kurumsal çatı altındaki fonların yapısı gereği güvenli olduğu algısı tamamen haksız sayılmazdı; ancak gözden kaçan temel mesele **vaat edilen karların hayatın olağan akışına aykırılığıydı**. Pazar ortalamasında bir fon %5 kazandırırken, bir diğer fonun %20 kazandırması ve bu matematiksel mucizenin sürekli bir trend gibi sunulması, piyasa gerçekleriyle bağdaşmayan açık bir anomaliydi. Temel finansal okuryazarlığın en değişmez kuralı şudur: Bir enstrümanda veya üründe ortalamanın, hayatın doğal akışının üzerinde bir kazanç vaadi varsa orada mutlaka şüphe duyulması gereken bir terslik vardır. Her şeyde olduğu gibi finansal piyasalarda da mucizelere değil, **rasyonel ortalamalara** inanmak esastır.

Soru sorma ve sorgulama kültürünün eksikliği, bu tür finansal illüzyonların ve matematiksel imkansızlıkların fark edilmesini zorlaştırdı. İşte tam bu güven inşa edilmeye çalışılırken patlak veren son fon çalkantısı ve faaliyetleri durdurulan fonlar, yüz binlerce yatırımcının dünyasını yeniden başına yıktı. İnsanlar bir kez daha “**Somut olmayana güvenden ve yine hırpalandın**” gerçeğiyle yüzleşti.

Satış Rakamlarındaki Düşüşün Görünmeyen Ana Motoru

Bugün konut piyasasındaki durgunluğu ve düşen satış rakamlarını sadece **yüksek faiz** ya da **kredi musluklarının kapanması** ile açıklamak oldukça sığ bir okuma olacaktır. **Ağustos 2026** verilerinde görülen satış gerilemesinin ve özellikle ikinci el piyasasındaki sert düşüşün arkasında, finans piyasalarında yaşanan bu güvensizlik, irrasyonel kazanç vaatlerinin yarattığı tahribat ve bu sonuçlar doğrultusunda birikimlerin erimesi yatmaktadır.

Fonlarda birikimi kalan veya sermayesi eriyen yatırımcı için süreç şöyle işliyor:

1. Peşinat Sermayesi Yok Oldu:

Ev alımının anahtarı olan **birikimler**, hayatın olağan akışına aykırı vaatlerin peşinde veya yönetilemeyen riskler nedeniyle fonlarda kilitlendiği / kayba uğradığı için potansiyel alıcılar pazardan çekilmek zorunda kaldı.

2. Hayaller ve Planlar Ertelendi:

“Fonum büyüsün, ev alayım” diyen yüz binlerce insan, yakın gelecekte konut talebi oluşturma imkanını tamamen veya kısmen kaybetti.

3. Güvensizlik Sarmalı Büyüdü:

Parasının akıbetini çözmeye çalışan yatırımcı için gayrimenkul almak artık bir üst öncelik olmaktan çıkıp yerini **varlığı koruma telaşına** bıraktı.

Yani yaşanan kriz, sanılanın aksine fondan çıkan paranın gayrimenkule akmasını sağlamadı; aksine gayrimenkul sektörünü besleyen en can damarı talebi kesti.

Son Söz: Kuruyan Talep ve Bekleme Dönemi

Önümüzdeki dönemde konut satış rakamlarında yaşanacak olası geri çekilmeleri okurken madalyonun bu yüzünü unutmamak gerekiyor. Gayrimenkul piyasasının ana motoru olan **birikimci orta sınıf**, hem kulaktan dolma finansal yönlendirmelerin ve **ortalama üstü kazanç** illüzyonlarının kurbanı oldu hem de bu son tecrübeyle birlikte sermayesini ve güvenini kaybetti.

Satıcılar fiyat tutmaya, alıcılar ise kenarda beklemeye devam ederken, pazarın en tehlikeli evresine giriliyor. Birikimini fonlarda büyüterek ev alma hayali kuranlar sahnedeki çekildikçe, **gayrimenkul satış istatistiklerinde** o aranan **canlanma** bir süre daha gelmeyecek.

Çünkü Türkiye’de para bir kez daha anladı ki; tabuların, finansal okuryazarlık eksikliğinin ve hayatın normal akışına aykırı vaatlerin gölgesinde güvenin sarsıldığı yerde ne finansal piyasa büyüyebiliyor ne de o piyasadan beslenmesi beklenen gayrimenkul sektörü ayakta kalabiliyor.

Esen Kalın, Gayrimenkul ile Kalın...

DOĞANIN GÜZELLİKLERİ- 3

Bülent Gültekin AKINOĞLU – Dünya1 Vadi Sitesi

Dünyamızdaki canlı türleri sadece bizlerin gördüğü boyutlarda değildir. Çok küçük, **nanometre boyutlarında canlılar** da vardır. **NASA**, Mars'ta çok derinlerde su bulunduğuna ilişkin önemli kanıtlar elde etmiştir. Su, canlılığın temel bileşenlerinden biridir. ("NASA, Mars'ta geçmişte ve günümüzde su bulunduğuna dair çok sayıda önemli kanıt keşfetti" <https://science.nasa.gov/mission/insight/>).

Dünyamızın denizlerinde de çok derinlerde yaşayan canlılar vardır. Su, yaşamın temel bileşenlerinden biridir. Bunun yanında **Güneş ışınları** da özellikle yüze yakın denizlerdeki yaşam açısından önemlidir. Ancak Güneş ışınları derin denizlere ulaşamaz; suyun üst katmanlarında soğurulur ve bu enerji deniz suyunun ısınmasına katkıda bulunur.

Derin denizlerde ise Güneş ışığına ihtiyaç duymadan yaşamını sürdüren farklı canlı toplulukları bulunmaktadır. Özellikle **hidrotermal bacaların çevresinde**, kimyasal enerji kaynaklarından yararlanan çok özel ekosistemler oluşmaktadır. Bu bölgelerdeki canlıların ve mikroskobik yapıların incelenmesi, **Dünya'daki yaşamın çeşitliliğini** anlamamız açısından büyük önem taşımaktadır.

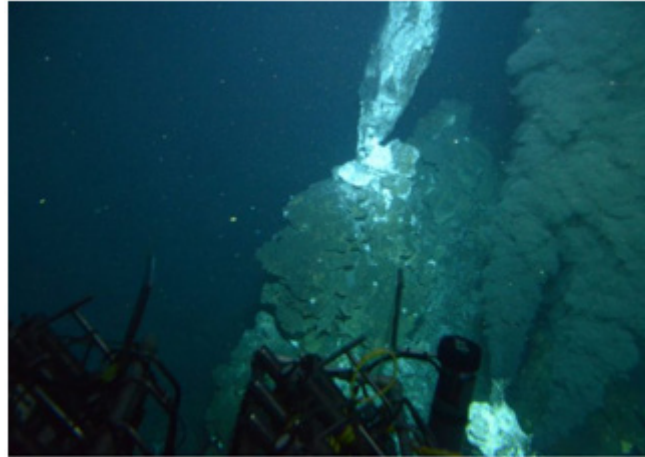
Bu yazıda, kendi çektiklerimiz ve başka kişilerin çektiği fotoğraflar var. Bunlardan bazıları belgesel dizilerden alınmış olabilir. Fotoğraflardan bir kısmında, **Dünya'mızın** güzel "**ekosistemi**"ne harici olarak etki ettiğimiz bazı unsurlar da yer alıyor.

ODTÜ Erdemli Deniz Bilimleri Enstitüsü'nden bir hocamız da yakın zamanda özel bir araçla bu derinliklere dalış gerçekleştirmişti (<https://blog.metu.edu.tr/muyucel/2025/04/11/pasifik-2025-seferinin-ilk-dalisi-8-yil-sonra-derinlere-donus/>) Prof. Dr. Mustafa Yücel'in gerçekleştirdiği bu araştırma dalışlarından birinde, derin deniz ortamları ve burada bulunan hidrotermal bacalar incelenmiştir.

Fotoğrafta görüldüğü gibi, bu bölgelerde oluşan bacalar bulunmaktadır. Bu bacalardan çıkan akışkanlar çeşitli mineral ve element bileşiklerini içerir. Bunlar arasında **metal sülfürler** de bulunmaktadır. Dünyamızın jeolojik yapısı oldukça zengindir. Metal oksitler ve metal sülfürlerin birçok kullanım alanı vardır. Bitkilerde de çeşitli mineral ve bileşikler, çok küçük miktarlarda ve farklı moleküler yapılarda bulunabilir.

Ancak denizlere dışarıdan bırakılan plastik atıklar deniz yaşamına ve ekosistemlere büyük zarar vermektedir.

Her yıl dünya denizlerine milyonlarca ton plastik atık karışmaktadır. Bu kirlilik çok büyük bir çevre sorunudur. Dünya genelinde üretilen plastiklerin önemli bir bölümü, çeşitli yollarla denizlere ve okyanuslara ulaşmaktadır (<https://www.unep.org/topics/ocean-seas-and-coasts/ecosystem-degradation-pollution/plastic-pollution-marine-litter>) .

Metal Sülfürlerden Oluşan Bacalar

**ODTÜ DERİN DENİZ ARAŞTIRMA GRUBU
SEFER BLOGU**

METU Deep Sea Research Group Expedition Blog

KARAHİNDİBA

Aşağıdaki fotoğraf **Çiğdem Mahallesi'ndeki bir parkta** çekilmiştir.

Buradaki “çiçek”, papatyagiller familyasından **karahindibadır (Taraxacum officinale)**. Karahindibanın tohumları, rüzgâr yardımıyla kolayca yayılır.

Karahindibanın kökü ve yaprakları, farklı kültürlerde geleneksel olarak çeşitli amaçlarla kullanılmıştır. Besin değeri bulunan bu bitki, C vitamini ve çeşitli bitkisel bileşikler içerir. İçerdiği **polifenoller**, bitkisel gıdalarda bulunan ve antioksidan özellikleriyle bilinen organik bileşikler grubundandır.

Daha önce de belirtildiği gibi, bitkisel kaynaklı doğal ürünlerin kullanımı konusunda dikkatli olmak gerekir. Doğal olması, bir bitkinin her miktarda ve herkes için güvenli olduğu anlamına gelmez.

Özellikle yüksek miktarlarda veya tedavi amacıyla kullanılmadan önce uzman görüşü alınmalıdır.

GÜL

Fotoğraftaki kırmızı gül de **Çiğdem Mahallesi'nde** çekilmiştir.

Gül yaprakları tarih boyunca farklı kültürlerde çeşitli amaçlarla kullanılmıştır. Günümüzde de cilt bakımından aromaterapiye, bitki çaylarından mutfaktaki geleneksel tariflere kadar pek çok farklı alanda kullanılmaktadır.

Gül çayı, kurutulmuş gül yapraklarının demlenmesiyle hazırlanabilir. Gülün içerdiği bazı bitkisel bileşikler nedeniyle antioksidan özellikleri araştırılmıştır. Ancak gül veya diğer bitkisel ürünlerin sağlık üzerindeki etkileri konusunda kesin sonuçlara ulaşabilmek için bilimsel araştırmaların dikkate alınması gerekir.

BİLGİLERİ KULLANIRKEN

Burada yer alan bazı temel bilgiler, **AI (Yapay Zekâ)** kullanılarak elde edilen verilerden yararlanılarak hazırlanmıştır. Ancak yapay zekâ zaman zaman yanlış veya eksik “bilgi” verebilir. Bu durum, yeni çağın önemli sorunlarından biri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu nedenle yapay zekâdan elde ettiğimiz bilgileri dikkatle değerlendiriyor ve mümkün olduğunca güvenilir kaynaklardan kontrol ederek kullanıyoruz.

ÖNEMLİ NOT: Burada paylaşacağımız bilgiler, bitkilerin kendisi veya işlenmiş hâllerıyla ilgili kullanım önerileri olarak değerlendirilmemelidir. Bitkiler ve bitkisel ürünler, özellikle sağlık amacıyla, doktor tavsiyesi olmadan kullanılmamalıdır.

HER BEDEL DEĞERİ GÖSTERMEZ

Sinan KAYALIGİL- Park Sitesi
Osilkay2@gmail.com

Değer, bir şeyin anlamının veya karşılığının taşıdığı olumlu katkının büyüklüğüdür. Bu “şey” cep telefonu gibi bir ürün de olabilir, patlak lastiğinizi değiştirmeye yardım edildiğindeki destek de. Hatta kurak geçen koca bir yazın ardından kuruyan dereleri yeniden canlandıran yağmurun değerinden konuşulabilir.

Bilmek değerlidir değil mi? Çoğu bilgimizin anlamı, sonucunda yapabilir olmamızdır. Yapabilir olunca yaşamımıza bir kolaylık ya da bir rahatlık gelir. İşte bunu sağlayan o özel bilginin değeri, yaratılan iyiliğin gözümüze ne kadar büyük görüldüğüdür.

Değer karmaşık bir kavram. Çünkü öncelikle ölçüsü hangi açıdan bakıldığına bağlı. Bir yönden bakınca dev gibi bulunan değer, o yönün hemen yanı başından gözleyince “zırnık kadar bile yok” denilecek ölçüde küçük olabilir.

Yazı geçirdiğim kıyılardan görünen balık çiftlikleri var. Bazıları kıyıdan sadece birkaç yüz metre ileride. Böyle olunca, işleten şirket için yakınlığın değeri, ulaşım kolaylığı ve her tür müdahaleyi düşününce üretim maliyetini düşürücü oluşudur. Şirketin ihraç ettiği ürünler olduğu için **kıyıya yakınlık** dünya üreticileriyle rekabette maliyet açısından bir avantaj sağlamaktadır. Oysa sahile bu kadar yakınlığın bizim gözümüzde değeri olmadığı gibi, bilhassa kimi günler denize girme keyfinin değerini düşürmektedir.

Yani değerın kafa karıştıran yanlarının başında **görelî oluşu** gelir. **Toplumsal değeri** düşünelim. Olumlu katkının topluma yönelik ölçüsü nedir diye bakınca bunu bulabiliriz. Elbette en geniş toplum gözüyle bakmak zorunda değiliz. Yozgat’ın kırsalında bir köy yolunun onarılması Antalya’da yaşayanlar için pek değerli sayılmaz, ama bir de oradakilerin gözünden anlamına bakarsak...

Değerleri bir yandan **ihtiyaçların karşılanması** ile **arzuların doyumu**, diğer yandan **etkilemeleri** açısından ele alabiliriz. Fırından yeni çıkmış bir somun ekmek, açlığımızın yarattığı ihtiyacı giderir, ayrıca mis gibi kokusuyla tokken dahi cezbedicidir, arzu doğurur. Bu bakımdan değerlidir. Kimi durumda başkaları etkilendiği için değer doğar. Su tesisatınızı yenileyen ustanın, sahne gösterisinde bir sanatçının becerilerinin değeri, başkalarını etkileme güçlerindedir. Yurttaş olarak haklarımız var. Bunlar da değer taşır, çünkü bizler için olumlu anlam taşıyan kurallardır. Yaşamlarımız bu kurallardan etkilenir.

Etkilemeler aslında **değer üretimidir**. Bu üretim, daha önceden üretilmiş değerın üzerine daha fazla değer ekliyor olabilir. Bu eklenene **katma değer** deriz. Telkâriyi bilirsiniz. Eritilmiş külçe altına her aşamada katma değer eklene eklene o güzelim biçimini alır bir telkâri. Külçe altın önce altın çubuk, sonra farklı kalınlıkta altın teller biçimini alır. Saç teli inceliğindeki iki tel burularak telkâriye biçim veren hale geldiğinde katma değeri artmıştır. Ama asıl cımbızla motifler çıkarılan şekillendirme aşamasında ve o motifler bir iskelet üzerine sıkıca yerleştirildiğinde, telkâri güzelliğinin etkileyici değeri ortaya çıkmaya başlamış olur.

Olumsuz sonuç veren, zararlı anlama gelen, kolaylık değil tam tersine zorluk getiren şeyler değerleri azaltır. Bir zamanlar ikinci el bir otomobil bulabilmek ümidiyle oto pazarına gidecektim. Bir gün önce rastladığım yılların şoförü dayımın tek tavsiyesi “**Öyle ya da böyle gözüne çarpan her eksiği, her yıpranmış, her zor olanı lafınla öyle büyüt ki, aracın değeri düşürebildiğin kadar düşsün.**” olmuştu.

Değerin, **bedel** denilen tipik özelliği karmaşıklığı daha da artırır. Bir değeri ele geçirmek için feda edilmesi gereken veya bir başkasının o değeri elde etmesi için o başkasından alınan karşılık onun bedelidir. Geç kalacağınız yere sizi yetiştiren taksinin sizden aldığı ücret, sizin için oraya vaktinde yetişmenin değerine karşılık olmalıdır.

Değeri bedelle aynı şeymiş gibi görmek insanı yanılsaya sürükleyebilir. Aman dikkat! Dış koşullara bağlı bedeller hızla değişir, anlık bedel bilgisi o yüzden yanıltıcıdır ve tahminler doğru çıkmayabilir. Ayrıca bedeli aynı olup değeri hiç de yakın olmayan şeylerle karşılaşmışsınız. Değeri o kadar da etmeyenlerin bedelini yükseltip değerliymiş izlenimi yaratmak için tasarlanmış yollar icat edilmiştir. Hatta bunların meşruiyeti tartışmalı olanları da var. **Markaların taklidi** bunun en güzel örneğidir.

Öte yandan değer kendi içimizde belirlenir. Başkalarını dinlesek dahi son kararı veren nefsimizdir. Bedel öyle mi? Büyük ölçüde dışımızdan kaynaklanır. Harcananların, verilen emeğin, kullanılan özgün bilginin, kimi zaman kıt bulunmanın, özellikli olmanın, uzaktan getirmenin bedel üzerinde belirleyici etkisi olur. Bir de **gelecekte büyük olumlu katkı**, kazanç, yarar sağlanacağı vaat edilerek önerilen şeylerin şu an için göze büyük görünen bedelleri olur. Aklımızdan geçen değer ile feda edilecek bedelin bir arada sağlıklı değerlendirmesi için **en önemli araç bilgilenmedir.**

Yaşamımız, bir yandan bir şeyler **olmak**, öte yandan bir şeyi **almak/edinmek veya vermekle** dolu geçiyor. Meslek sahibi olmak için emek veriliyor, duruma göre yıllarca vakit ayırıp göz nuru dökülüyor. **“Bir şey olmak”** için edinmemiz gerekenler de çıkabiliyor. Örneğin, edebiyattan keyif alan biri olsak, basılı veya sayısal ortamda saklanmış yapıtları edinmemiz gerekiyor. Karnı tok olmanın yolu, besini edinmekten geçiyor. Yani **olmak, almak, vermek, edinmek** eylemlerimiz çok belirleyici. Yaşamımızı bunların bize kattıkları ya da bize katılanları eksiltmeleri ile sürdürüyor ve biçimlendiriyoruz. Dolayısıyla yaşadıklarımızın hepsinin değer ile bir tür ilişkisi var ve bu, her zaman olmasa bile, çoğunlukla bedeli de akla getiriyor. Sanki **terazinin kefelerini** bir doldurup bir boşaltıyoruz. Karşılıklara bakıyoruz: değer ile başka bir değer (**“bugünün azı mı, öbür günün çoğu mu?”**), değer ile bedel (**“yolculuk ve iki gecelik tatil keyfinin değeri için faiziyle üç ay borç taksiti mi?”**), hatta bir bedel ile başka bir bedel (**“Kırk katır mı, kırk satır mı?”**).

Değer ile bedel değiş tokuşu yapılırken, kurulan ilişki yaratılan olumlu katkının gerçek değeri üzerinden mi, yoksa **“bedeli yüksekse değerli olur”** veya **“bu bedele ancak bu kadar değer”** diyerek mi? Değeri kendimiz belirleriz derken, bilgi eksikliğimiz yüzünden gelecekte pek bir olumlu katkı sağlamayacağımızı anlayacağımız sözde değerlere kapılıyor olabilir miyiz? Ürettiğimiz bir değer için talep edeceğimiz bedel, cebimize

girdikten sonra o miktarla kendimize olumlu katkı yapacak değeri edinebilmeye yetecek mi?

Değerleri elde etmede ve bedeli karşılığı değer takas etmede karşılaştığımız böyle sorulara sağlıklı yanıtlar vermek isteriz. Bunun için ortak yanlarımız olanlarla olsun, bize değer temin edenlerle olsun **sürdürülebilir paylaşma ortamları** yaratmanın yararına inanıyorum. Mesafeye yakın ve tekrar eden değiş tokuşlar içinde olmalı, sürekli ilişkilerle değerler konusunda bilgileri geliştirmeli, daha ileride farklı değerler elde etmeyi planlayarak dayanışmanın sağlayacağı güvenle ihtiyaçlarımızı erteleyebilmeliyiz. Kazancını artırmayı çeşitli yollara başvurup bedelleri şişirmekle değil, **katma değerleri çoğaltmakla** yapabilmek için, her adımdaki ve diğer adımlardaki **değerlerin birbirini desteklemeleri** gerekir. Bunlar ancak sürdürülebilir yapılarda birlikte hareket etmekle mümkün.

Başkalarıyla bir düzen içinde devam eden **iletişim ve karşılıklı bağlılık**, değerleri ve bedelleri doğru biçimde sorgulamamızı, birbirini destekleyen, böylece büyütülen katma değerlerin üretilmesini sağlar. Bu yola çıkmak, mecburen düşe kalka ilerlemek elbette kolay değil. Ama elde edilen hangi büyük değer kolay ki?

KİMSEYE ŞİKAYET ETMEDEN ÖLDÜ: İHSAN RAİF HANIM

Vecdi SEVİĞ – Gökkuşluğu Sitesi Mor Blok
vecdi.sevig@gmail.com

Dinlediğinizde kulağınıza yabancı gelmeyecek **Kimseye Etmem Şikayet** şarkısının güfte yazarı **Ayşe İhsan Raif Hanım**'ın ölümünün üzerinden 100 yıl geçti. **Sarkis Efendi**'nin bestelediği bu şarkı günümüzde de sıkça seslendiriliyor. **Ahmet Haşim**, merhum şair için o yıllarda *"Hece vezniyle milli şiiri yazan iki kişiden biri"* değerlendirmesini yapmıştı. Türk mizahının unutulmaz adı **Yusuf Ziya Ortaç**'ın sözcükleriyle *"kalemi aşta erkek kadar hür kadın"* Paris'te öldü, dördüncü eşi tarafından yurda getirilerek Aşiyan Mezarlığı'na defnedildi.

Ayşe İhsan'ı, devlet kariyerine **Mithat Paşa**'nın yanında başlayan **Köse Mehmet Raif Efendi**'nin Beyrut mutasarrıflığı döneminde eşi **Servet Hanım** 1877 yılında doğurdu. Baba, bir süre sonra **II. Abdülhamit** tarafından Paşa unvanıyla iki kez Ticaret ve Nafia Nazırlığı [Bayındırlık Bakanlığı] görevine getirildi.

Ayşe Raif Hanım, henüz çocuk sayıldığı yaşta nazır paşa babasının zorlamasıyla istemediği bir evlilik yaptı. Kocasının, **Mehmet Raif Paşa**'nın emriyle sürüldüğü İzmir'de yaklaşık 10 yıl süren evlilikten üç çocuğu oldu. **Sarkis Efendi**'nin bestesiyle ölümsüzleşen güfte bu evliliğin hüznünü yansıttı. Evlilik genç kadının İstanbul'a kaçmasıyla son buldu. Yine baba baskısıyla başlayan ikinci evlilik dönemi çok kısa sürdü. Ardından **Halit Fahri Ozansoy**'un *"çok lirik teessürle yazılmış en yeni şiirlerini daima ince bir nezaketle ikram ettiği likörleri gibi yudum yudum içerdik"* diye aktaracağı yıllar başladı.

Vali baba Abdülhamit'in gözünden düşmüş, çok geçmeden **II. Meşrutiyet** ilan edilmişti. Meşrutiyetin ilanıyla dergi ve kitap yayını bollaşmış, genç edebiyatçılar adlarını duyurma imkanı bulmuşlardı. **İhsan Raif Hanım**'ın da **Rûbab** dergisinde **"R.İ"** imzasıyla şiirleri yayımlanmaya başladı.

Derginin 2 Mayıs 1913 günlü 58 inci sayısındaki, *"Niçin beni yan bakışla süzersin? / Sözlerime neden dudak büzersin? / Bugün sever, yarın belki üzersin, / Gel üzülme, bu sevdadan geçersin"* dizelerinden iki sayı sonra *"Acaba Kimdir"* başlıklı şiir yayımlandı: *"Acep hayalini okşayan kimdir? / Gözünde, gönlünde yaşayan kimdir? / Sevgilim, namını taşıyan kimdir? / Sızlıyor içinde gizli bir yara."*

"Kimdir?" sorusunun yanıtını, *"şiirlerinin daima Şahabettin Süleyman imzasını taşıyan yazıların tam orta yerine"* yerleştirilmesinde bulan dergi okurları çoğunlukta idi. Onların değerlendirmeleri haklı çıktı. Fecri Atı topluluğunun kurucularından kabul edilen, Mülkiye Mektebi mezunu edebiyat öğretmeni **Şahabettin Süleyman** ile 1914 yılında evlendi. İlk ve tek şiir kitabı **Gözyaşları** da o yıl yayımlandı.

Yahya Kemal, Yakup Kadri, Fazıl Ahmet, Ruşen Eşref, Selahattin Enis ve daha nicelerini merhum babasının Şişli'de günümüze kadar ayakta kalmayı başaran konağında ağırladı. Aşk şiirleriyle yetinmedi, hayat pahalılığından da yakındı: *"Rütbeyi artırdı fasulye, bakla; / Bulgur ve pirince attırdı takla"* dizelerini kaleme aldı.

Eserlerinin derlemesini Prof. Dr. **Cemil Öztürk**, **İhsan Raif Hanım/Yaşamı, Sanatçı Kişiliği, Yayımlanmış ve Yayımlanmamış Bütün Şiirleri** adıyla 2002 yılında okura ulaştırdı. Bu kitapta, şairin defterine kaydettiği şiirleriyle, sevdiği başka ozanlara ait dizelerden örnekler, yiyecek içecek tarifleri de yer aldı. Her defterin orijinal örnekleri de kitabın sonuna eklendi.

Bu defterlerden üçüncüsünün kapağının iç kısmında ilk kocasına kızgınlık dizeleri yer aldı: *"Sabr eyle Ali, bir gün olup mat olacaksın / Ölsen dahi sen lanet ile yad olacaksın."*

Bir başka sayfada *"on beş yumurta, elli dirhem badem, yüz dirhem kaba irmikle"* yapılan revani ve incir tatlısı tarifleri boy gösteriyordu. İlgili duyanlar için **incir tatlısının** kitaptaki yapım biçimini de aktarayım:

O dönemin ölçü birimiyle yüz dirhem yani 320 gram incir ile çekirdeksiz üzümü 160 gram cevizle makineden iki defa geçirmeli. Sonra *"bir çorba kaşığı bikarbonat, iki buçuk çorba kaşığı un ve iki yumurta, bir kadeh süt, bir kadeh konyak ilave ederek hamur gibi yoğurmalı ve yağlanmış forma içine döküp fırına göndermeli."*

Defter sayfaları, **İhsan Raif Hanım**'ın aklına geldikçe not aldığı izlenimini vermekte. **İncir tatlısından** sonraki sayfada **Şair Eşref**'in hicviyelerinden [yergilerinden] *"Simalar"* bu nedenle yer bulmuş olmalı. İlk dize *"Nâzır-ı adliye Adû rahman"* için yazılmış. Bu dizinin açıklaması olarak dipnotunda şu bilgi verilmiş:

"[Hicivde] on üç yıl Adliye Nazırlığı [Adalet Bakanlığı] yapan Abdurrahman Nurettin Paşa, yerilirken, 'Esirgeyen Tanrının kulu' anlamına gelen 'Abdurrahman', 'Tanrının düşmanı' anlamına gelen 'Adû rahman' biçiminde yazılıyor."

Bakanlığından sonra sadrazamlığa da yükselen **Abdurrahman Nurettin Paşa** hakkında **Şair Eşref**'in dizeleri yorumu gerektirmeyecek kadar net:

“Saldırır her tarafa yırtıcı hayvan gibidir; / O kadar terbiyesizdir ki ayı oğlu ayı, / Ona nispetle eşekler bile insan gibidir.”

Birkaç sayfa sonra cilt buruşuklukları için **“rakıda kaynatılmış zambak beyazı iyidir”** notuna, zambakla kaynatılmış rakının kaynatıldıktan sonra on on beş gün bekletilmesi gerektiği uyarısı bulunması da notların akla geldiği anda

deftere kaydedildiğinin bir başka kanıtı.

İhsan Raif Hanım'ın, **Şahabettin Süleyman** ile beraberliği altı yıl kadar sürdü. Araştırmacı **Taha Toros**'un sözcükleriyle, **“Ölüm onların saadetini çekemeyecek kadar kıskançlık yaptı!”**. **Şahabettin Süleyman** tedavi gördüğü İsviçre'de 1919 yılının başlarında öldü ve Davos'ta toprağa verildi. **İhsan Raif Hanım**, ölüm öncesi tanıştığı ve **Yakup Kadri Karaosmanoğlu**'nun, adının **Bel** olduğunu aktardığı, Fransızca şiirler yazdığını kaydettiği genç ile Fransa'ya göç etti. Mayıs 1919 başlarında ilk Türk kadın şair, Fransa'nın başkentinde hayata gözlerini yumdu. Onu toprağa verilmek üzere Türkiye'ye son hayat arkadaşı getirdi.

Okura, **“geç kalan bir apandisit ameliyatı sonucu” Paris'te öldüğü bilgisini aktaran yazar Ahmet Semih Mümtaz'ın anlatımıyla “Güzel ve hisli şairlerimizden İhsan Raif Hanım” Aşiyân Mezarlığına defnedildi. Servet-i Fünun, ölüm haberini, “Hece ölçüsü şimdiki gelişme çizgisinde değilken bununla ateşli şiirler söyleyen ilk Türk kadın şairi İhsan Raif Hanım hafızalarda kalacaktır”** diyerek verdi. Dönemin roman yazarı **Burhan Cahit (Morkaya)**, 29 Mayıs 1926 günü Milliyet'te şunları yazdı:

“İhsan Raif Hanım ölümüyle yalnız sevdiklerini değil, eserleriyle kendisine bağlananlara da derin üzüntü bırakmıştır. O, Türk edebiyat tarihinde hak ettiği yeri alacaktır.”

Semih Mümtaz'ın Akşam gazetesindeki yazısından yıllar sonra, 6 Ağustos 1989'da **Selim İleri** de şairin 49 yaşında yaşamdan ayrılışının hüznünü okura şöyle duyumsattı:

“Raifpaşa Apartmanı salonlarındaki piyanolu, piyes okumalı, likörlü, bir buket güllü, gönüller yakıcı edebiyat ve hayat çılgınlıkları da bir daha yaşanmamak üzere son bulmuştu...”

Aradan yüz yıl geçti. **İhsan Raif Hanım**'ın şarkısı hala kulaklarda, tek seslilikken çok sesli bestelere de terfi etti. Ama güfte yazarını anımsayan ne kadar az kişi ve kurum kaldı. **İhsan Raif Hanım**'ın Şişli'de babadan kalan konağı halen bir kültür merkezi. Bu konağın Şişli Kaymakamlık binası olarak kullanıldığı yıllardaki Kaymakam **Mehmet Öklü**, şairin yaşamını **Kimseye Etmem Şikayet** adıyla romanlaştırdı.

Meraklısı için son not: 2013 tarihli bu kitap Çiğdemim Derneği Oğuz Tansel Kütüphanesinde, 24830 kayıt numarasıyla okurunun bekliyor.

KIRMIZI SARDUNYALAR

Ülkü YALIM GÜNAY- Edebiyat Topluluğu

Dikiş makinesinin başında oturuyor. Günlerden beri elini sürmediği nakış kasnağını, isteksizce ileri geri itelerken, gergin yüzüne bakıp ne düşündüğünü anlamaya çalışıyorum. Gözüm onda, bir yandan da ıspanağı ayıklıyorum.

Nakış işlemek değil derdi, bunu anlamak kolay. Kasnağın gergin yuvarlağında, yaşamın kapanan çemberini, “ölüm”ü görüyor olmalı. Sezdiğim bu.

Oysa, çok değil, yalnızca bir hafta kadar önce, o kasnağa gerili kumaşta, becerikli elleriyle, her bir taç yaprağını sabırla işlediği, **kırmızı kırmızı sardunyalara** açmıştı, ama onlar henüz can bulmanın coşkusunu yaşayamadan ölüm araya girmiş, kasnaktaki neşe gölgelenmiş, yarım kalmıştı. Hiç gün görememiş bir kadının yasına durmuştu çiçekler.

Kaç gündür ölümle hesaplaşmasına fırsat vermeyen bürokratik işlerle uğraşıyordu. İşte sonunda kendisiyle baş başa kaldı. **Geçmişe gömülü ne varsa** çıkarıp ortaya dökebilir artık.

Ben masada sessizce oturuyorum, ıspanakların çamurlu köklerine baktıkça, kim bilir kaç kez yıkamam gerekecek diye hayıflanıyorum. Aslında tıpkı annem gibi, benim de aklım anneannemde.

Bir ara kasnağı durduruyor, dirseklerini makineye dayayarak ellerini yüzüne kapatıp ağlamaya başlıyor. Bir **çözülme anı** bu. Gözyaşları yağmur olup, kırmızı sardunyaların üzerine, tıpr tıpr dökülüyor.

“Öldü, öldü.”

Hastanede, sonra cenazede, annesinin mezarı başında, işleri kovuşturduğu devlet dairelerinde direncini hiç yitirmemiş, dimdik durmuş bu güçlü kadını, ağlarken görmek sarsıyor beni. Kalkıp arkasına geçiyorum, omuzlarını kavrayıp sarılıyorum.

“Yapma anne, kendini bırakma n’olur.”

Bunun bir yararı olmayacak biliyorum. Sel bendini aştı bir kez.

İnsan kaç yaşında olursa olsun **anne yitirmek** zordur. Hele bu anne, küçücük yaşta babasını Yemen ellerinde yitirmiş, on beşine gelmeden gelin olup altı çocuk doğurmuş, en küçük bebesi üç yaşındayken, otuz dokuz yaşında dul kalmış bir anneyse. Dahası, umarsız bir hastalığın pençesine düşmüş.

Tüm çabalarının boşa gittiğini gören birinin çaresizliğinde şimdi. Bırakıyorum, **ağlasın açılsın**.

Mutfağa geçip ıspanağı uzun uzun yıkıyorum, sonra hazırlayıp ateşe koyuyorum. Az sonra da kokusu evi sarıyor.

Annemin gözyaşlarında, dayıma gönderilen gizli sitemler de var. Söylemese de günlerdir adını ağzına almadığından anlıyorum. Tüm sorumlulukları, her zaman ablasının omuzlarına yükleyen, anneannemin biricik sevgili oğlu.

Yanına döndüğümde annemi biraz sakinleşmiş buluyorum. Bir işle uğraşıyor olmak için kasnağı isteksizce oynatıyor yine. Erken bahara aldanmış çiçekler de açmaya pek istekli değil.

“Hiç gün görmedi.” diyor, ağlamaktan yorulmuş sesiyle.

Onu rahatlatmak bir şeyler söylemeliyim.

Kendi üzüntümü örtüp, **“torunlarıyla mutluydu”** diyor. **“Biz onu çok seviyorduk. Bak ben koca kadın oldum hâlâ onu anmadığım, sesini duymadığım gün yok.”**

Bir şey söylemiyor, gözü kasnağa dikili. Bense, yüzünde küçücük de olsa bir gülümseme yaratabilmek umuduyla, sesime, merakını çekecek bir heyecan katmaya çalışarak soruyorum; **“Anne, sana hiç anlatmış mıydım?”**

“Neyi?”

“Her ıspanak ayıkladığımda aklıma gelir biliyor musun? Anneannem bana bir öykü anlatmıştı yıllar önce.” diyorum.

Uslulca kaldırıyor başını. Akli başka yerdeymiş de beni duymuyormuş gibi bakıyor yüzüme. Gözleri kıpkırmızı.

Bugün yine aklıma geldi. **“Dinle bak, anlatayım.”** diyorum.

Nakiş kasnağını durdurup dinliyor.

“Evin erkeği, dükkândan gelmiş, elini yüzünü yıkamış, karısıyla birlikte akşam yemeği yemeye oturmuşlar. Kadın sofraya koyduğu bakır sahanın kapağını açtığı anda, odaya mis gibi ıspanak kokusu yayılmış. Yanında da üstü bir parmak kaymaklı, elceği ile mayaladığı yoğurt varmış. Adam, pufla gibi kabarmış bazlamadan bir sokum koparıp kaşığıyla ıstahla yemeğe daldırarak sokak kapısı hızlı hızlı vurulmaya başlamış. Kadın kalkmış, gaz lâmbasını almış, bu saatte hayırdır inşallah diyerek kapıyı açmış kapıyı. İki komşu kadın, yüzlerinde garip bir anlatımla kapıda dikiliyorlarmış. Önce, elinde kapaklı bir sahan olan atlamış eşikten, öbürü de hemen ardından seğirtmiş, dalmışlar içeri. Sahanı sofraya bırakıp kapağını açmışlar. Bak demişler donakalan adama, bugün karının çöpe attığı ıspanak yapraklarından bir sahan yemek yaptık. Müsrif bir kadınla evlisin, bu dünyada iki yakan bir araya gelmez. Bunu sana ispatlamaya geldik.

Adam şaşkın şaşkın, bir yemeğe bir karısının yüzüne bakmış. Serde erkeklik var ya, hemen toparlanmış, üç kez boş ol deyip boşamış karısını.”

Annem gülmeye başlıyor. **“Ne saçma bir öyküyümüş”** diyor. Onu güldürdüğüme seviniyorum. **“Ben”** diyorum, **“ıspanak çöplerini gazeteye sarıp attım, kimse bulamaz, korkma.”** Daha çok güldürüyor bu onu. Daha çok seviniyorum.

Anneannem bunu bana ilk anlattığı gün, ben yine ıspanak ayıklıyordum. Sanırım yaptığım işi beğenmediğinden gözünü, attığım yapraklara dikmiş, dolaylı yoldan kulağımı büküyordu. Ama ben onun imasını anlamazdan gelip annemin aksine, öyküyü değil adamı eleştirmiştım. **“Anneanne, ne salak adammış bu, üç beş yaprak ot için insan karısını boşar mı?”** demiştım.

Sesi hâlâ kulağımda; **“Eeee, o zamanlar öyleydi kızım.”**

Öğle yemeği için mutfak masasını hazırlarken, ıspanak öyküsü üzerinde yeniden düşünmeye başlıyorum. Yoğurdu masaya koyduğum sırada, annem de mutfığa geliyor. **“Ekmek keseyim”** diyor. Tahtayı, bıçağı, ekmek sepetini önüne itiyorum.

“Kadınların ıspanak yapraklarını, çöpten alıp almadıkları ne malum.” diyorum, **“adam hiç sorup dinlemeden hemen kararını vermiş.”**

“Taktın öyküye.”

“Ben bu öyküye çok uzun zaman önce takmıştım zaten. ıspanak pişirdiğim her gün gelir aklıma. Önce komşu kadınları ele alalım. Ne istiyorlar? Komşunun mutluluğunu bozmaktan başka işe yaramayacak böyle bir eyleme neden girişiyorlar? Kıskançlık mı? Sabah akşam onu gözlüyor, çöpe ne attı diye merak mı ediyorlar? Neden?”

Annemin tabağına yemek koyuyorum. O da uzanıp yoğurt alıyor.

“Sonra koca olacak adam. Çöpten alınmış yapraklarla pişirdikleri yemeği başlarına geçirip komşuları evden kovacağına karısını boşuyor, işte bu hiç mantıklı değil.”

Annem gülümsüyor; **“Ne deli bir kızsın sen, nerden aklına geliyor böyle şeyler?”**

“Ben karısının yerinde olsam, üç yaprak ot için beni boşayacak adamla bir gün bile durmaz çeker giderdim zaten.”

Ekmeğini yemeğin suyuna banarken, **“güzel olmuş eline sağlık.”** diyor. Sonra, **“Anneannen zamanının kadınları kocalarına senin düşündüğün şeylere benzer sözler söyleyemezlerdi.”** diyor.

Konuyu ölümden başka yöne çekebilmiş olmaktan mutlu, öyküyü uzatıyorum.

“Ben günümüzü düşünüyorum, şimdi farklı mı sanki. Şimdilerde kadınları boşamak yerine öldürüyorlar.”

“Hayır, boşanıyor, ya da boşanmak istiyor diye öldürüyorlar. Bu farklı. Kadın boşanmaya kendisi karar verirse bu onun güçlü biri olduğunu gösterir, erkeğin otoritesi sarsılır. Oysa, güçsüz kadına boş ol derken erkek, dizginlerin kendi elinde olduğunu bilir ve bu onun gururunu okşayan bir şeydir.”

Öykü, ikimizin arasında asılı, bir süre sessizce yiyoruz. Sonra annem; **“İnsanlar kendilerinde olmayanı bir başkasında görmeye dayanamazlar.”** diyor.

“Bu öyküdeki kadınların da böyle bir derdi vardı mutlaka.”

“Bakıyorum sen de başladın bu öyküye kafa yormaya anne”

Artık ağlamıyor, bu çok iyi.

Yemek boyunca öyküyü konuşuyoruz. Anneannem de yanımızda, bizimle ispanak muhabbeti yapıyor. Ispanağa, pişerken bir avuç bulgur atmayı da o öğretmişti bana. Her işi özenle yapışı, bizi izlerken böyle meseller anlatışı gözlerimin önünde.

On beş yaşından bu yana, pek çok sınavdan geçmiş, yokluklar, yoksunluklar çekmiş o toy kız, biz torunlarının anneannesi olduğunda, artık görmüş geçirmiş, bilge bir kadındı. Ölçüp biçmeden konuşmazdı hiç.

“Peki” diyorum, **“yemek burunlarından geldi, adam kadını boşadı, komşular bundan ne kazandı”?**

“Belki de kadınlardan birinin adamda gözü vardı, bunu hiç düşündün mü?”

Bu aklıma hiç gelmemişti, bal gibi olur aslında. Yine anneannem giriyor araya **“insanın alacası içindedir kızım”** diyor.

“Bak bu öykü bizi nerelere götürdü, gördün mü? Yeni öyküler yazılabilir bu konuda.”

Yine gülümsüyor annem. Gülümseyerek bana dünyaları bağışlıyor. Ta oralardan elini uzatıp bana yardım eden anneanneme minnet duyuyorum.

“Hiç ölmemiş gibi yanımızda işte. Her an onu anımsamamız için bir nedenimiz olacak inan ki. Artık üzme kendini olur mu anne? Sen elinden geleni yaptın.”

Başını kaldırmadan dinliyor.

Henüz teselli bulmaktan uzak, bunu biliyorum. Gülümsemesi yarım.

Uzanıp bir elma alıyorum. .

“Bak şimdi elmamı soyarken anneannem beni yine uyaracak; “İnce soy kabuğunu, ince.” diyecek. “Elmanın yarısını çöpe atıyorsun.”—

İkimizin arasındaki sandalyede oturuyor olacak.

Hemen ekleyecek sonra; **“Ah siz, harp görmemiş, yokluk çekmemiş gençler!”**

Annemin dudağında o yarım gülümseme olacak...

(NOT: Bu öykü Ülkü Yalım Günay’ın **“Küçüktüm Ufacıktım”** isimli öykü kitabından alınmıştır.)

ÇİĞDEM'İN SESİ'NDE SİZ DE REKLAM VEREBİLİRSİNİZ.

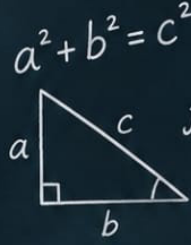
0312 285 20 47

www.cigdemim.org.tr

Matematik Özel Ders

Hayallerinize giden yolda
matematik artık daha kolay!

Matematik Öğretmeni

Erkan Hoca

TYT

Üniversiteye
Hazırlık

AYT

Alan Yeterlilik
Sınavı

LGS

Liseye Geçiş
Sınavı

Tüm
Sınavlara
Hazırlık!

Ara Sınıflara
Matematik Özel Ders

- ✓ Konu anlatımı ve soru çözümü
- ✓ Birebir ilgi ve takip
- ✓ Kişiyeye özel çalışma planı
- ✓ Derslere ve sınavlara hazırlık
- ✓ Matematikte kalıcı öğrenme

Matematik
sadece bir ders değil,
geleceğe açılan
bir kapıdır!

Doğru
Rehberlik
Başarıyı
Getirir

İletişim için:

0 505 678 92 62

Adresim:

Çiğdem mahallesi

Matematik Öğretmeni Erkan Hoca

AHH AARİF; SENİ NE YAKTI?

Fatih TÜRKOĞLU - Edebiyat Topluluğu

Güneş, bu yaşıma kadar seninle hiç böylesine yakın dans etmemiştim. Sanırım bu sefer sıcağından kaçanlar yolunu gözleyenlerden çoktur. Ancak bu yıl azametini insanlara böylesine bunaltıcı gösterirken gizli bir niyetinin olduğu gözlerden kaçmıyor. Gerçekte ne yapsan haklısın; **biz sevdaları toptan eskittik, vefayı çoktan unuttuk**, hele canından canımızı kopardığımız, hastalandığımızda gözyaşını şurubumuza katan ebeveynlerimize ilgisizliğimiz artık isyanı bile isyan ettirmeye yetiyor.

Öğleden sonraya yüz çevirmiş günün en durgun saatlerinde **Güvenpark'a** yakın durağa yaklaştığımda orada gözlerini yollara kilitlemiş, tek tük insan vardı. Bir köşede beş yaşlarında bir erkek çocuğun elinden tutmuş kadın, öbür köşede ÖSYM'nin hatalı hesaplamalarından nasiplenmiş gibi yılgın duran genç bir kız... İki kişi de hepten dışarıda kalmayı tercih etmişti. Durak dışını seçenlerden biri sivil polis ise diğeri de bir apartman görevlisine benziyordu. Bekleyenler içinde en munisi ise en küçüğü idi. O, bu saatte ya yüzme kursuna ya da anneannesine gidiyor olmalıydı.

Antarktika'daki penguenler aşırı soğuklara (-50°C) dayanabilmek için birbirlerine sokulur, kendilerini boğucu çöl sıcağından koruyan çöl tilkileri de sadece geceleri avlanır, gündüzleri kumda açtığı barınakta geçirir. Durağın insanları ise hem yüz ifadeleriyle hem de aralarındaki mesafeyle **birbirlerine uzak** duruyorlardı.

Bir ara park yönünden altmışına merdiven dayamış bir hanımefendi vakur adımlarla aramıza geldi. Önce bekleyenlere zekice bir bakış attı.

İçlerinden biri bile başını çevirip o yöne bakmadı. Genç kız dudaklarını sık sık büzüyor, kulak hizasını geçmeyen saçını sağ eliyle kulağının üstüne atıp duruyordu. İnce kumaş, bol kesim pantolonu, sütlü kahverengi beyaz geniş yakalı gömleği, iki yanı geniş cepli, tiril tiril ceket ve siyah çizgili, çürük vişne renginde, önden parmak arasında, arkada bileğine dolanan ince deri yazlık ayakkabısı içinde keşke daha kaygısız olabilseydi.

Durağa son katılan kadında bir tuhafılık fark edildi. **“Dur bakalım, bu iş o kadar kolay değil.”** derken kafasını aşağı yukarı fakat hızla sallıyordu. Yaşına rağmen zayıf yüzü ayva gibi sapsarıydı. Beyaz, pamuklu, el örgüsü genişçe şapka takmıştı. El çantasını Kraliçe Elizabeth misali sağ elinde ve kendinden ileride tutuyordu.

Çukurambar otobüsü gelince durakta parktan gelen kadınla ikimiz kaldık. Başını çevirmesiyle yanıma gelmesi bir oldu. Avucunun içinde aylığının son parası gibi sıkı tuttuğu cep telefonunu uzattı. Yakından bakınca bir çift gözün yerinde esen kasırga ortalığı kasıp kavuruyordu. Zarafetini hiç bozmadı. **“Bu telefonun içinden bana Arif'i bulur musunuz? Arif'in baş harfini iki kere yazdırmıştım. O yüzden başlarda olacak.”** AArif'i ararken nedense onun şanslı mı yoksa şansız mı olduğu aklıma geliverdi.

Şayet telefonu şarjda unutulsa öylesine sıcaklığa erişemezdi. Ateşi de kasırgayı da düşürmeliydik. **“AArif”** listenin başında gözüktüğünde beklediğim otobüsüm durağa yanaşıyordu. Aldırış etmedim. Bana bir iş verilmişti. Nezaketle, **“Buldum efendim. Aramamı ister misiniz?”** der demez kısa ve sert bir emir geldi: **“Sil!”**

Sahi, **AArif'i silmek** neden bana düşmüştü? Bunu hak edecek ne yapmıştı acaba? Hayatımdan kimseyi silmemiştim, ama şimdi bu da başıma gelecekti. Ama ya birileri de beni hayatlarından silmişse? Bunda kabahat kimindi? İçim elverme de sonunda emri yerine getirdim.

İçim burkuldu. **“O, öldü. Anladın mı? Öldü...”** Kadının sözleri acımı katmerleştirmişti. **“Başınız sağ olsun, efendim. Allah rahmet eylesin.”** Telefonundan AArif'i sildirmesine rağmen hanımefendinin hiddeti bir nebze bile azalmamıştı. Aksine kızgınlığını satacak birini de bulmuştu. **“Bana bakın Allah'ın işine karışılmaz; rahmet eyler eylemez. Size ne?”** Hiç tanımadığım birini bir emirle silecek kadar gaddar olan bana neydi ki acaba?

Kadının isteği yerine getirilmişti. Geldiği tarafa yöneldi. Geri dönüp teşekkür etti. **“Kayıtlı olmayan numaraları sakın açma, demişti... Bakalım şimdi ne yapacak, zavallı?”** sözleriyle çekip gitti.

“Ahh AArif!” seni ne yaktı?

(Not: Bu öykü Fatih Türkoğlu'nun “Tüm Öykülerim (Kasım 2021)” isimli öykü kitabında yayımlanmıştır.)

KİTAP TANITIMI

Turhan DEMİRBAŞ-Başak Sitesi

Ahmet Taner Kışlalı - Atatürk'ün Kültür Devrimi

Atatürk, ölümünden iki yıl önce şöyle demişti: **“Türkiye Cumhuriyeti’nin temeli kültürdür.”**

Birçok özdeyişleri var. Ama bu, onlar içinde özel bir yere sahip. Bir büyük devrim, bundan daha güzel ve özlü biçimde anlatılamazdı.

Kemalist devrim, her şeyden önce bir **“kültür devrimi”** idi. Çünkü geri kalmış ülke devrimleri, her şeyden önce bir kültür devrimi olmak zorundadır.

Fransız devriminde, toplumun altyapısı çoktan değişmişti. Kapalı tarım ekonomileri geride kalmıştı. Feodal beyler güç yitirirken, sanayi ve ticaretin güç kazandırdıkları öne çıkmıştı.

Kırlar boşalıyor, kentler geliyordu... Yeni bir düzen kurulmuştu. Yeni koşulların yarattığı **“yeni insan”** söz konusu idi.

Fransız devrimi, temelde, **“eskimiş kurumları”** yenilemekten öte bir anlam taşımaz. Yani, o değişen yapıya ayak bağı olmaktan başka bir anlamı kalmamış olan kurumları...

Oysa Anadolu devriminde ne değişen altyapı vardı ne de yeni altyapının ürünü olan **“yeni insan”**...

Fransa’da devrimi **“yeni insan”** gerçekleştirdi. **Türkiye’de ise devrim “yeni insanı” yarattı. Yeni insan da “yeni altyapıyı”!**

Gelişmiş ülkelerin devrimcileri, değişimin arkasından yürürler. Geri kalmış ülkelerin devrimcileri ise değişimin önünden... Birisi katardır, birisi lokomotif.

Kemalizm’in erek aldığı “yeni insan”, nasıl bir insandı?

“Üreten, hakça paylaşan, özgürce düşünen, kendi kendini yönetebilen” bir insan... “Kul”luktan, “yurttaş”lığa geçmiş olan bir insan!

Atatürk’ün, devrimin temelini oluşturduğunu söylediği “kültür”, nasıl bir kültürdü?

Laik, demokratik ve ulusal bir kültür. Laiklik, sorunlara aklın ve bilimin ışığında çözüm arayabilme yolunu açıyordu. Demokratiklik, -kadın erkek eşitliği dahil- eşitliği ve özgürlüğü içeriyordu. Ulusallığın ise iki yönü vardı.

Bir yandan, kendi tarihsel köklerine ve öz kültürüne kadar gitmek... Öte yandan, o “ulusal öğeleri” **Atatürk’ün** uygarlık olarak nitelendirdiği evrensel kültür değerleri ile beslemek.

Ve giderek varsıllaşan ulusal kültür ile uygarlığa katkı yapmak.

Atatürk’ün “kültür devrimi” -bazılarının öne sürdükleri gibi- Anadolu insanını köklerinden koparmadı. Tam tersine, Osmanlı döneminde unutulmuş ya da unutturulmuş olan geçmiş ile buluşturdu. Ve küçümsenmiş, horlanmış olan **“halk kültürü”** ile tanıştırdı.

Atatürk, şu sorunun yanıtını araştırıyordu:

“Türklerin Anadolu’da bir aşiretten bir devlet kurmaları olanaksız olduğuna göre bu olayın gerçek yönü nasıl açıklanmalıdır?”

Bir yandan Anadolu’nun tarihi ve geçmiş kültürleri -binlerce yıl öncesine giderek- bir bütün olarak ele alındı ve benimsendi...Bir yandan, Türklerin tarihi Orta Asya’ya kadar uzanarak araştırıldı...

Bir yandan da Arap ve Fars kültürünün etkisi altında yozlaşmış Osmanlı aydınının kültürü değil, özgüllüğünü koruyan **halk kültürü** öne çıkarıldı.

Tarih devrimi, dil devrimi, harf devrimi, okuma seferberliği, halkevleri, halkodaları, Köy Enstitüleri, folklor araştırmaları, hatta müzik devrimi... Hep -bu ulusallıktan evrenselliğe yönelen- **“kendine dönüş”**ün köşe taşlarıdır.

Atatürk için Batılılaşma bir “amaç ” değildi. Sadece bir “araç”tı. Taklidin her türüne karşıydı. Çünkü, “çağdaşlaşabilmek” için “yaratıcı olmak “gerektiğine inanıyordu...

Atatürk’ün kültür devrimini “Batılılaşma”sanatlar, Kemalizm hiç mi hiç anlamamışlardır!

10.11.1995 Cumhuriyet Gazetesi

Hasan Ali'ye "dava arkadaşıyla" tek bir defa omuz omuza gelmek nasip oldu, o aziz hatırayı omuzunda taşımak ayrıcalığına ve bahtiyarlığına ulaştı. TBMM'nin Atatürk'ün naaşını taşımak üzere kur'a ile seçtiği 12 milletvekilinden biri olarak görevini yaparken hissettiklerini en güzel kendisi dile getirmiştir:

"Biliyor musun, bu ağaçtan kolunu tutarak taşıdığın tabutun içinde kim var? O insan mı? Olamaz. O bir cihandı. Fezalara sığmamalıydı; nasıl bir soğuk mahfazanın içinde durabiliyor? Oraya niçin girdi, nasıl girdi? Biliyor musun? Bilemezsin. Anlayamazsın. Sen bu muammayı çözemezsin. Önüne bak, işine bak. Taşı, o cihanı bu tabutun içinde belleyerek taşı! . . Sen onu daima kendi arzularına göre yürür ve yaşar görmüştün. Şimdi O, hareketlerini sizin iradelerinize bırakmıştır. İsteddiğiniz yere koyup dilediğiniz yere kaldırıyorsunuz. Mukavemet etmiyor, hayır demiyor. Kendini size terk etmiş gibidir. Niçin? Niçin bu hür, hareketlerine sahip insan, hürriyetinden ve iradesinden vaz geçmiştir? Zihnini yorma; halledemezsin. Taşı, senin götürmek istediğin yer, şimdi O'nun gitmek istediği yerdir. Gözlerinin nemini kurutmadan, bol bol gözyaşı dökerek O'nu taşımak vazifendir. O kadar,

Sen onu yap ve başka şey sorma! . . Taşı ! . . Taşı O'nu . . . Bir cihan götürüyorsun. Cihanlar yaratan bir insan götürüyorsun. Korkma, ezilmezsin. O, kendini ezilmeden taşıtmak için sana kendi kudretinden vermiştir. Başka şey düşünme. Dikkat et, bu tabutun içindeki varlığında da O seni taşıyor. Sen kendini taşıyor gibisin. Karanlık meçhullere dalma. Ellerinin üstünde en büyük hakikati götürüyorsun. Ona bütün katılığı, bütün acılığıyla dokunmaktasın. Buna mazhariyet her zaman mümkün olmaz. Kadrini bil. Başını önüne eğ. Gözlerinin yaşını silmeyi düşünmeden O'nu taşı! Taşı, omuzlar üstünde en büyük hakikati taşımaktasın. Sen de bir

yanından tut ve taşı!...

Bırakma, zaman dar; çünkü hayat kısadır. Bu kısa mesafelere sonsuzluğu sığdırabilmek, herkese müyesser olmaz. Taşı, omuzunda bir namütenahilik olduğunu bilerek taşı. Asırlar götürüyorsun. Bu ağırlık ondandır. Asırlar ve asırlar, O'nda bir hayat olmuştu; O'nun yarım asrı birkaç yıl geçebilmiş ömrüne sığınmıştı. Gaflet etme; bir tarih taşıyorsun. İstikbal olmuş bir mazi götürüyorsun. Maziyi istikbale naklediyorsun. Taşı; yükün ağır, fakat paha biçilmez bir kıymettedir. Taşı; O'nu taşıyarak sen de tarih oluyorsun. Bunu bilerek taşı!..

Yer nemli, gök nemli, gözlerin nemli. Bu ıslak hava içinde kaskatı ve kupkuru bir şey taşımaktasın. Üzülme. Maddenin ve ruhun bu çiseliyen yaşlarıyla o katılık yumuşuyor, o kuruluk yavaş yavaş yok oluyor. Hissetmiyor musun, taşıdığın cansız şeye yepyeni, başka bir hayat gelmektedir. Ve onun için değil midir ki O'nu taşıırken bu hayat sana da sirayet ederek o aziz yükün altında dıpdırısın. Canlısınız; taşınan da taşıyan da. Ölüm artık siliniyor. Fanilik beka ile omuz omuza. Bu kadar yakınlık içerisinde O'nu hayatta hissetmiyor musun? Taşı; bir ölü değil, bir diri taşıyorsun. Taşı, O'nu taşıyarak yaşayacaksın. Yaşadıkça O'nu taşıyacaksın. Taşı, taşı!

Hiçbir zaman "arkadaşlık" edememiş bu iki insana arkadaş dememin nedeni, yukarıya tamamını aldığım duygu çağlayanında dile gelen ve insanın duygulanmadan okuyamadığı içten hislerin yanında, taşıyanla taşınmanın birbirinden tamamen bağımsız olarak, çok değişik problem temelleri üzerinden hareketle sosyal sorunlara eleştirel akılcılık açısından yaklaşmayı "keşfetmiş" olmaları ve nihayet yolları kesiştiği zaman birbirlerini aynı ülkünün ateşli savunucuları olarak bulmalarındandır. **Mustafa Kemal**'in kafasında doğan ve onun icraatıyla fiil haline geçen Türk Aydınlanması, genç Maarif Vekili **Hasan Ali Yücel**'in elinde, adeta **Atatürk** ölmemişçesine devam etmiştir, edebilmiştir; çünkü **Hasan Ali**, **Atatürk**'ün fikirlerini ve amaçlarını O'nun bilfiil liderliğine ihtiyaç göstermeyecek derecede biliyordu; çünkü, **Hasan Ali**'nin bilim, kültür ve eğitim konusundaki görüşleri Mustafa Kemal'den bağımsız olarak, Mustafa Kemal'inkilerle neredeyse birebir örtüşüyordu; çünkü her ikisinin de temel felsefi varsayımları, birbirinden bağımsız olarak birbirinin aynıydı.

Tübitak Yayınları; 3. Baskı 2005 Sayfa; 14,15, 16

Özgürlük ve demokrasi tarihimiz genellikle, çok partili düzene geçtiğimiz 1950 yılından başlatılır. Hatta demokrasi tarihimizi AKP'nin iktidara geçtiği 2002 yılında başlatanlar da var. Oysa Türk halkının derinlere giden bir özgürlük, aydınlanma ve demokrasi tarihi vardır. Eğer "**Gülhane Hattı Hümayunu**" bir temel haklar bildirgesi olarak kabul edilirse, 170 yılı aşkın bir demokratikleşme tarihine sahibiz. Eğer, yenilik hareketlerinin başladığı III. Selim'e gidilirse bu tarih 225 yılı aşar.

Bu uzun dönem, inişli-çıkışlı bir özgürlükler savaşı tarihidir. Bu bir aydınlanma, çağdaşlaşma, anayasal hakları elde etme tarihidir.

Bu aynı zamanda hukuk devleti ve demokratik gelişmenin de tarihidir.

Tarihimizin bu yönü tam olarak biliniyor mu? Tam olarak özümsemiş midir? Ne yazık ki cevap hayırdır. Türk özgürlük ve demokrasisinin gelişim tarihi temelde bir aydınlar hareketidir.

Elde edilen hak ve özgürlüklere bir gecede ulaşılmadı. Çok büyük mücadeleler verildi. Aydınlar hapislerde yatılar, yurtdışına sürüldüler, zindanlarda boğulup öldürüldüler. Özgürlükler, haklar ve demokrasi tarihimizin kimi önemli kırılma noktaları vardır. En önemlilerinden birisi, 100 yıl önce İstanbul'da yaşanan "**31 Mart Karşıdevrim Ayaklanması**"dır. Bu ayaklanmanın nitelikleri, günümüzde ters yüz edilmeye çalışılıyor. Kalkışmaya son vermek ve düzeni sağlamak için Rumeli'den İstanbul'a gelen "**Hareket Ordusu**" bugünlerde gazete sütunlarında, TV yorumlarında aşağılanıyor.

Alternatif Tarih Yaratma Çabaları

Türkiye'de 1960'lardan sonra yeni bir "**alternatif tarih**" yaratma hareketi başlatıldı. Bu hareket özellikle 2000'li yıllarda hız kazandı. Bu yeni tarihçilik anlayışına göre örneğin **Abdülhamit** çok büyük bir padişah'tır. Türk İstiklal Savaşı'nı başlatan son Padişah **Vahdettin**'dir, **Mustafa Kemal**'i de Anadolu'ya bu iş için kendisi göndermiştir.

Örneğin bu alternatif tarihçilere göre 23 Aralık 1930'da **Derviş Mehmet** adlı bir kişinin liderliğinde Menemen'de "**şeriat isteriz**" haykırışlarıyla harekete geçenlerin yaptığı basit bir olaydır. Menemen'de harekete geçenleri durdurmaya çalışan **Tegmen Kubilay**'ın başını keserek ortalıkta dolaştırmaları pek büyütülmemelidir.

Bu tarih yazıcılarına göre 31 Mart Olayı da bir "**karşıdevrim**", bir "**irtica olayı**" sayılamaz.

Son yıllarda, siyasi liderlerin de bu alternatif tarihçilere destek verdiği görülüyor.

Oysa yansız tarihçilere göre bu olay, modern tarihimizde ilk kez, somut olarak görülen "**ilerici-gerici**", hatta "**din devleti-laik devlet**" çatışmasının dışavurumudur.

18. yüzyıla gelindiğinde Avrupa'da **Aydınlanma Çağı** adı verilen çok önemli bir döneme ulaşıldı. 18. yüzyılda İngiltere'de başlayan ve giderek bütün Avrupa'ya yayılan **Sanayi Devrimi** ekonomik yönden yepyeni bir toplum düzeni, kapitalizme dayalı bir devlet sistemi yaratıyordu. Sanayi Devrimi ve kapitalizmin gelişmesi kentlerde yaşayan ve "**burjuva**" adı verilen yeni bir sınıfın doğmasına yol açmıştı. Fransız İhtilali tüm bu toplumsal gelişmelerin ürünüdür.

1789 Büyük Fransız İhtilali ile başta Fransa olmak üzere bütün Avrupa'da toplum ve devlet yapısında, yepyeni bir toplumsal düzen, "**Tanrı'nın hakları**" sistemi yerine "**insan haklarına**" dayalı yeni bir düzen egemen oluyordu.

1789 Fransız Devrimi'ni aşağıdaki cümle tam anlamıyla özetler: "**Fransız Devrimi entelektüel ifadesini tamamen din dışı bir söylemde bulan Avrupa'daki ilk büyük toplumsal ayaklanmadır**".

İslam Dünyasında ve Osmanlı'da Durum

İslam dünyası 18. ve 19. yüzyıllarda yoğun dinsel etkiler altındaydı. Fransa' da gelişen devrimin ve bu laiklik hareketinin Müslümanlar için çekici bir yönü yoktu.

Klasikleri Niçin Okumalı?

Bir deneme kitabı tanıtımı yapmak istedim. Umarım faydalı olur. Kütüphanemizdeki bazı kitapları karıştırmak aklımıza gelebilir. Kolay gelsin. Kütüphanede mevcut.

1. Klasikler, haklarında asla **“okuyorum”** sözünü değil, genellikle **“yeniden okuyorum”** sözünü işittiğimiz kitaplardır.
2. Okumuş ve sevmiş olanlar için zenginlik anlamına gelen, ama zevkine varabileceği daha iyi koşullarda ilk kez okuma şansını bulanlar için de o denli **zenginlik** demek olan kitaplara klasik denir.
3. Klasikler gerek unutulmazlıklarıyla varlıklarını duyurduklarında gerek kolektif ya da bireysel bilinçdışı kılıfına bürünüp belleğin katmanları arasında gizlendiklerinde, **özel bir etki gösteren kitaplardır.**

4. Bir klasiği her yeniden okuma, ilk okuma gibi bir **keşif okumasıdır.**

5. Bir klasiği her ilk okuma, aslında bir **yeniden okumadır.**

6. Bir klasik, **söyleyecekleri asla tükenmeyen bir kitaptır.**

7. Klasikler, bizim okumamızdan önceki okumaların izini üzerlerinde taşıyarak ve geçtikleri kültür ya da kültürlerde (ya da daha yalın bir dille, dil ya da görenekte) **bıraktıkları izi peşlerinden sürükleyerek bize ulaşan kitaplardır.**

8. Bir klasik, sürekli olarak kendisi hakkında bir eleştirel söylemler bütünü tahrir eden, ama hep onları silkeleyip üzerinden atan bir yapıttır.

9. Klasikler, haklarında duyduklarımızla ne kadar bildiğimize inanıyorsak, gerçekten okuduğumuzda o kadar **yeni, beklenmedik, benzersiz bulduğumuz kitaplardır.**

10. Eski çağların tılsımları gibi, **evrenin eşdeğeri biçimini alan bir kitaba** klasik denir.

11. **“Senin” klasiğin**, kayıtsız kalamayacağın ve onunla bağlantılı olarak, hatta onunla karşıtlık içinde kendini tanımlamanı sağlayan yapıttır.

12. Bir klasik, öteki klasiklerden önce gelen bir kitaptır; ama önce ötekileri, sonra da bu kitabı okuyan kişi, hemen onun **soy kütüğü içindeki yerini** fark eder.

13. **Güncelliği** arka plandaki gürültü konumuna atma eğilimi gösteren, ama aynı zamanda bu arka plandaki gürültü olmadan yapamayan şey, klasiktir.

14. En uyumsuz güncelliğin egemen olduğu yerde bile, arka plandaki gürültü gibi varlığını sürdüren şey, klasiktir.

Bir **Rus Klasiğinden** kısa alıntı;

Pasternak ve Devrim; Devrim, Pasternak'ın gerçek şiirsel mit anıdır: Doğayla tarih bir bütün haline gelir. Bu anlamda romanın sözünü ettiğimiz mitin şiirsel ve kavramsal doruk noktasına ulaştığı merkezini, 5. Kısım -cephe gerisindeki hastane kasabası Melyuzeev'de görüldüğü biçimiyle 1917 Devrimi günleri- oluşturur: Dün bir gece konuşmasına katıldım. Olağanüstü bir gösteri. Yerinde duramayan Rus matuşkası harekete geçti, yürüyor, yerinde durmuyor, konuşuyor, meramını anlatabiliyor. Konuşan yalnızca insanlar da değil. Ağaçlar ve yıldızlar buluşmuş, konuşuyorlar, gece çiçekleri felsefe yapıyor, taş evler söyleşiyorlar. Melyuzeev'de Jivago'yu askıda ve mutlu bir zamanı yaşarken görürüz: Devrim yaşamının coşkusu ile Lara'yla yeni başlamış bir birlikteliğin ortasında. Pasternak, bu durumu, gece gürültülerinden ve koku larından söz ettiği çok güzel bir sayfada dile getirir: Doğa ile insan gürültüsü, Acı Trezza evleri arasında olduğu gibi birbiriyle bütünleşir ve anlatı olaya gerek olmadan ilerler, birçok modern anlatının ilk örnek öyküsü olan Çehov'un Bozkır'ındaki gibi, yalnızca varoluşun verileri arasındaki ilişkilerden oluşmuştur.

Peki, ama Pasternak “devrim”le neyi kasteder? Romanın siyasal ideolojisi, yazarın 1917 baharında kahramanına söylediği “sahihliğin alanı olarak sosyalizm” tanımında bütünüyle içerilir: Herkes canlandı, yeniden doğdu, her yerde dönüşümler, değişiklikler oluyor. Herkeste iki devrimin olduğu söylenebilir: Biri kendine özgü, bireysel, öteki genel. Bence, bütün tekil bireysel devrimlerin, tıpkı akarsular gibi, birleştiği denizi andırıyor sosyalizm, yaşamın denizi, herkesin sahihliğinin denizi. Yaşamın denizi derken, tablolarla görebileceğimiz yaşamı, dehanın sezdiği biçimiyle yaşamı, yaratıcı yoldan zenginleştirilmiş yaşamı kastediyorum. Ama bugün insanlar yaşamı artık kitaplardan değil, kendi Üzerlerinde, soyut olarak değil, pratikte yaşamaya karar verdiler.

Yapı Kredi Yayınları 4. Baskı 2014 Sayfa;11-18 ve 195

ÇİĞDEM'İN SESİ'NDE SİZ DE REKLAM VEREBİLİRSİNİZ.

 0312 285 20 47

☎ 0312 285 20 47 • 🌐 www.cigdemim.org.tr

ÖZEL DERS

ODTÜ Mezunu

(Lisans, Yüksek Lisans ve Doktora)

20 Sene Deneyimli Öğretmenden

FEN-MATEMATİK

Dersleri

0505 952 37 28

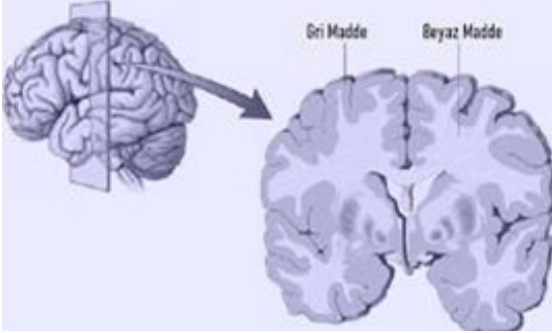
[illegible]

OKUMA-BEYİN İLİŞKİSİ (OKUMANIN NÖROBİYOLOJİSİ)

Prof. Dr. Bülent YILMAZ – Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Böl. Öğr. Üyesi

Okuma-beyin ilişkisi son yıllarda tartışılan çok ilginç bir konu gerçekten ve “okumanın nörobiyolojisi” olarak ele alınıyor.

Okumanın çeşitli açılardan **kişisel ve toplumsal işlevlerini** (yararlarını) yıllardır dile getirmeye çalışıyoruz. Son yıllarda yapılan araştırmalar okumanın beynin nörolojik (fizyolojik) yapısı üzerindeki olumlu etkileri olarak ifade edilebilecek çok önemli bir başka yararını daha ortaya koymaktadır.

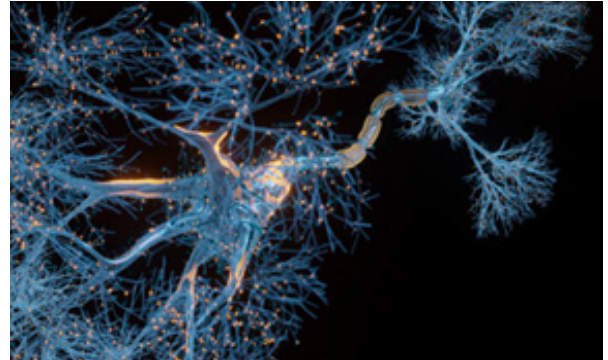
Okuma-beyin ilişkisinin başlıca iki yönü bulunmaktadır. İlki, **beynimizin okuma eylemini nasıl, yani hangi zihinsel süreçlerle gerçekleştirdiği**dir. Diğeri ise **okumanın beynimiz üzerindeki nörolojik (fizyolojik) etkileri**, yani okumanın beyin yapımızı nasıl değiştirdiğidir. Anlama güçlüğü, okuma güçlüğü ve yazma güçlüğü vb. kavramlar çerçevesinde ele alınan ilk boyutunu, oldukça teknik ve ayrıntılı bir içeriğe sahip olması nedeniyle bir başka yazıya bırakalım ve ikinci boyuta, **okumanın beynimizin fizyolojik/nörobiyolojik yapısı üzerindeki etkilerine** göz atalım.

Okuma-beyin ilişkisinden söz edildiğinde başlıca iki temel beyin elementi öne çıkmaktadır. Bunlar “**gri madde**” olarak da adlandırılan “**nöronlar**”, yani beyin hücreleri ve “**beyaz madde**”

olarak açıklanan “**sinapslar**”, yani bilgiyi beynimizde dağıtan “**kanallar**”dır. Beynimiz milyarlarca nöron ve sinapsa sahiptir ve beynimizin çalışması çok kabaca söylemek gerekirse bu iki unsura bağlıdır. Nöronlar hücrelerdir ve sinapslar da **hücrelerarası bağlantı/iletişim kanallarıdır**. Nöronlar beynimize gelen bilgileri işler ve sinapslar da işlenmiş bu bilgileri beynimizin bölgeleri arasında dolaştırır, bilgiyi sürece göre bir bölgeden diğer bölgelere taşır, iletir. Bir başka deyişle, sinapslar nöronların işlediği bilgiyi bölgeler arasında taşıyan **iletim kanallarıdır**.

İşte, düşünme süreci tam da böyle gerçekleşmektedir. Nöronlar bilgiyi işliyor, sinapslar da iletiyor. Beynimizde her saniye milyarlarca nöron ve sinaps ölüyor ve bir o kadarı da yeniden üretiliyor. Eğer beynimiz nöron ve sinapsları yeterince üretemezse düşünme sürecimiz sekteye uğruyor, ağırlaşıyor ve zayıflıyor. Düşünme sürecinde nöron ve sinapsların sayısı kadar, kalitesi de büyük önem taşıyor. Onlar ne kadar kaliteli, sağlıklı olursa düşünme gücümüz de o kadar fazla olabiliyor.

Beyinde nöron ve sinaps üretimi başladığında, yani nöronlar bilgiyi işlemeye, sinapslar da iletmeye başladığında beynimizde milyarlarca ışık çıkmakta, elektriklenmeler başlamaktadır. Bu ışıklanma ve elektriklenmeler bu üretimin göstergesi ve kanıtları olarak değerlendirilmektedir.

Ancak sözü edilen nöron ve sinapslar kendiliğinden, otomatik olarak üretilmiyor. Beynimiz onları dışarıdan gelen **olumlu uyaranlarla** gerçekleştirebilmektedir. **Spor, müzik, sanatlar, yürüyüş, bilim, felsefe, kültür, eğitim etkinlikleri** vb. bu anlamda temel uyaranlar olmaktadır.

Peki, okumanın konu ile ilgisi nereden geliyor?

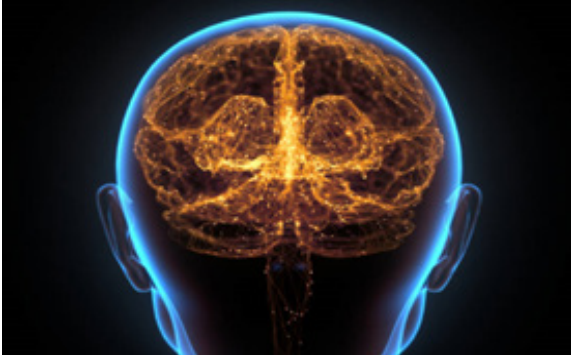
Açıkçası, okuma eylemi de bu uyaranlar arasında yer almaktadır. Bir başka deyişle, her okuma eylemi beyin için çok etkili bir uyandır. Okuma eyleminde okunan her sözcük, her harf, kitapta görülen her resim, okunanlar üzerine yapılan düşünceler, yorumlar, yazmalar beyin için nöron ve sinaps üretimini başlatan ve ayrıca var olanların da kalitesini artıran uyaranlar olmaktadır.

Kısaca, **okuma eylemi nöron ve sinaps üretimini sağlayan ve bunların kalitesini artıran bir etkinliktir**. Daha açıkçası, okumak beynin fizyolojik yapısını etkileyen, değiştiren bir eylemdir.

Bilimsel olarak doğru mudur bu, kanıtlanmış mıdır acaba?

Yapılan bilimsel araştırmalar bu soruya **evet** demektedir. Bilim insanları **8-12 yaş çocuklarda** okumanın beyin üzerindeki etkilerini MR (manyetik rezonans) görüntüleme tekniği ile inceleyen bir araştırma yapmışlar ve araştırma sonunda “**zayıf okuma becerileri**” olan çocukların beyinlerindeki beyaz ve gri madde kalitesinin, “**güçlü okuma becerileri**” olan çocuklarınkinden daha düşük olduğunu görmüşlerdir. Daha sonra, zayıf çocuklar 100 saatlik yoğunlaştırılmış bir okuma programına alınmış ve program sonunda beyinlerindeki beyaz ve gri madde kalitesinin yükseldiği saptanmıştır.

Başka bazı araştırmalar, algı, duyarlılık, motor ve bilişsel işlem becerileri açılarından zayıf ve güçlü okuyucuların arasında anlamlı farklılıklar olduğunu ortaya koymuştur.

Benzer araştırmalara göre, düzenli olarak **günde en az 30 dakika okumanın** belleği ve sinaptik bağlantıları geliştirdiği anlaşılmıştır.

Kısaca özetleyelim ve okumanın beynimiz üzerindeki diğer olumlu etkilerini sıralayalım:

Okumak, beynimizdeki gri ve beyaz maddeyi artırıyor ve bu artış beynin bilgi işleme, bellek ve karar verme ile ilgili işlevlerini olumlu yönde etkiliyor.

Okumak, beyni aktive ediyor, yani etkinleştiriyor. Bu etkinleşme (aktivasyon) nöron ve sinaps üretimini ve kalitesini artırıyor.

Okumak, beynin bilişsel kapasitesini yükseltiyor.

Düzenli okumak, alzheimer ve demans gibi yaşlılık dönemi hastalıkları için daha düşük risk anlamına geliyor.

Okumak, kısa süreli belleği etkinleştiriyor ve güçlendiriyor.

Okumak, hormon üretimini ve dengesini sağlıyor ve bu, sinir sisteminin soğutulması, daha az stres, daha kaliteli uyku, empati ve diğer sosyal becerilerin güçlenmesi, ödül ve motivasyon sistemlerinin desteklenmesi gibi olumlu etkilere neden oluyor.

Okumak, beyin dalgalarındaki etkinliği artırmakta, bu da stres düzeyinin düşmesini, konsantrasyonun artmasını, daha hızlı bilgi işlemeyi, hayal ve yaratıcılığın güçlenmesini desteklemektedir.

Okumak, yaşlı bireylerde bilişsel düşüşü %30 oranında yavaşlatmaktadır.

Özetlendiği üzere, okumanın nörobiyolojik (nörofizyolojik) işlevi hiç de yabana atılır gibi görünmüyor.

Sonuç olarak, okumak beynimizin fizyolojik yapısını olumlu anlamda değiştiriyor ve onu daha etkin daha güçlü daha genç ve daha sağlıklı hale getiriyor.

Müthiş bir şeydir bu.

Diyeceğimiz odur ki, okumak, yalnızca bir boş zaman etkinliği, hobi değil, aynı zamanda sağlıklı bir beyin için çok değerli ve anlamlı bir etkinliktir.

Yararlanılan Kaynaklar

Dembt, Jonathan B., Boynton, Geoffrey M. ve David J. Heeger (1997) " Brain activity in visual cortex predicts individual differences in reading performance", *PNAS November* 25, 94(24), 13363-13366.

Karaçay, Bahri. (2011). "Okuyan beyin" Bilim ve Teknik, Eylül 2011. 20-26.

Kerr, Deborah L. ve başkaları (2004) "Effect of practice on reading performance and brain function", *Neuroreport* 22 Mart 2004, 15(14), 607-610.

Shaywitz, Bennett A. ve başkaları (2002) "Disruption of posterior brain systems for reading in children with developmental dyslexia", *Biological Psychiatry*, 15 T 2002, 52(2),101-110

Shaywitz, S. A. ve Shaywitz B. A. (2008). "Paying attention to reading: The neurobiology of reading and dyslexia", *Development and Psychopathology* 20, 1329-1349

Stein, John. (2002). "The Neurobiology of reading difficulties", *Neuropsychology and Cognition*, 20, Section IV, 199-211

Yılmaz, B. (2012). Okumanın nörobiyolojisi. *Türk Kütüphaneciliği* 26, (1), 142-147

(Bu yazı, Prof. Dr. Bülent Yılmaz'ın " <https://bulentyilmazblog.wordpress.com/> " kişisel 16 Eylül 2026 tarihinde "Okuma-beyin ilişkisi (Okumanın Nörobiyolojisi)" başlığıyla yayınlanmıştır.)

MESELA

Ezgi KIRAÇLI – Mavikent Sitesi

Ankara'nın tuttu yine gri havası. Akşamdan kalma gözlerine çöktü yine ağırlık. Sarkık yanaklarından yaşlar ağır ağır süzülüyor. Perdelerin arasından sızan ışık, odanın içine düşmekten vazgeçmiş gibi.

Gözlerim yalnızlığımı doluyor. Üç yıl önce bugün verdim toprağa biricik hayat arkadaşımı. Bazı tarihler geçmiyor. Takvim yaprakları eksiliyor, mevsimler birbirini kovalıyor, şehir değişiyor; insanın içindeki bazı günlerse olduğu yerde kalıyor.

İçimde yine çalıyor o şarkı. Sesi geliyor kulağıma sevdiceğimin. Dalıyor gözlerim gözlerine. Karşımda oturuyor sevdiceğim. Önüme bembeyaz bir kâğıt koyuyor. **“Çiz,”** diyor. Elime kalemi alıyorum. Önce dalları çiziyorum. Sonra dalları çim yeşiline boyuyorum. Bir süre resme bakıyor. **“Bence biraz da sonbahar tonu katmalısın.”** Yeşilin üzerine bej sürüyorum. Biraz koyu yeşil. Biraz sararmış yaprak rengi...

Resim, benim elimden çıktıkça onun hatırladığı bir mevsime dönüşüyor. **“Burada bir sahil de olmalı,”** diyor. Kâğıdın boş kalan yerine denizi çiziyorum. Sahili kum rengine boyuyorum. **“Altın sarısı da katmalı,”** diyor. Kalemi benden alıyor. Parmaklarımız birbirine değiyor.

Birden bir köpek çizmek geliyor içimden.

Kâğıdın kenarında, sahilin ortasında tek başına duran küçük bir köpek. Sonra duruyorum. **“Köpek yalnız başına ne yapar burada? Koca sahilde tek başına... Ağlar. Yaşayamaz ki.”** Duruyor, cevap vermiyor. Kalemi yeniden eline alıyor. Kafasında şapkası lacivert gömleği üstünde bir adam çiziyor. Ben de köpeği adamın kucağına çiziyorum. Bir süre resme bakıyoruz. Sonra bana dönüyor. **“Bak,”** diyor. Sesi her zamanki gibi. **“Kimse yalnız değil. Herkes çok mutlu bu resimde.”**

Masadan doğruluyorum, elimde kalem.

Günlüğüme yazıyorum: **“Seni rüyamda gördüğüm günü.”** Yazacaklarımı biliyorum. Ama bazı insanlar gidince, insan onların adını bile yazamıyor. Kalemi bırakıyorum. Pencereye dönüyorum. Ankara hâlâ gri. Ama masanın üzerinde duran o resmimiz hep altın sarısı.

DENGE

Serap ETİKE – Edebiyat Topluluğu

Kadın yürüyordu ne yavaş ne hızlı. Kadın ne zayıftı ne şişman ne kısaydı ne uzun ne zengindi ne fakir, ortalama bir vatandaştı. Ortalama vatandaştan tek bir farkı vardı, o da pek fark sayılmazdı artık, üniversite mezunuydu ve işsizdi. Kentin sokaklarında sakın sakın yürüyordu ve düşünüyordu.

Önce şunu düşündü; *“Yürüyebiliyorum, ne güzel”*. Yürüyebilmek. *“Benim de iki ayağım, iki kolum, bir başım, bir gövdem var ve çok dengeliyim, yürüyebiliyorum”*.

İnsan çok dengeli varlıktı, iki ayağı üstünde düşmeden yürüyebiliyordu. Aynı insan formunda bir yapay insan modeli ise pek dengeli duramazdı, hemen düşerdi. Ama kadın düşmeden yürüyordu ve düşünüyordu. İnsan fizyolojik olarak dengeliydi. **Yer çekimi** de önemliydi ama yer çekimi yapay insan modeli için de geçerliydi. O hemen düşüyor ama insan düşmüyordu. Ya biyolojik olarak nasıldık, biyolojik olarak da dengeli miydik?

Kadının aklına birdenbire üniversitede öğrendiği bir kavram geldi; **homeostatis**. Biyolojik dengemizi sağlayan mekanizma. Acıkınca acıktığımızı, susayınca susadığımızı bize bildiren uyarı sistemi. Soğukta üşüme, sıcakta bunalma, hasta olunca vücuttaki olumsuz belirtiler hep gereken önlemleri almamız için bizleri uyarmaktadır. Bunun için gerektiğinde kalın ya da ince giyinir, hastalığımızı gidermek için doktora gider, normal vücut dengemize döneriz. **Homeostatis denge sistemi** bizi uyarmasa bu gereksinimlerimizi karşılayamayız. Sonuç çok kötü olur.

Kadın bunları düşündü. İnsan fizyolojisi ile, biyolojisi ile ne yetkin bir canlı varlıktı. Ancak işin **psikolojik ve sosyolojik boyutları** da vardı kuşkusuz. Ama kadının bilgi birikimi buna yetmiyordu. Bildiği ile yetinse miydi, yoksa araştırırsa öğrense miydi? *“Öğrenip de ne yapacağım”* diye düşündü. Belli ki o boyutta işler karmaşılaşıyordu. Psikolojik boyut belki belli sınırlar içinde öğrenilir ancak sosyolojik durumun içinden çıkamazdı. O boyutta nasıl düşünsün ki, yaşadığı çevre belliydi, yaşadığı kent, mahalle, sokak belliydi. Belki bilgi avucunun içindeydi, elindeki telefonda sınırsız bilgi akışı vardı ama bu bilgiler bir o kadar da karmaşık, gerçek dışı, yapay içerikli olabiliyordu. Düşünüyor, düşünüyordu ancak öncelikle bir iş bulmalıydı.

Kadın yürümesini sürdürdü, karnı acıkmıştı. Homeostatik mekanizma onu uyarmıştı, bir şeyler yemeliydi. Köşedeki simitçiden bir simit aldı, yemeye başladı, *“Simit de pek tazeymiş”* dedi. (2022)

GÜVERCİNİM DÜŞTEDİR

Dursun NADİR - Karşın Edebiyat / 2010

yamaçtadır
yaz kış
ayakta yıkanır
budaklanır
d/ alında

ağaç aslında balkondadır

damların üstü kiremittir
altında canlar
analar babalar
çocuklar çocuklar

ağaçtan düşen meyvedir

güvercinim düştedir

odada salonda
gölüşü lambanın
ah! geçip giden her anın
öyküsü var
aklımdadır

gündüz biter
gece başlar

gece başlar yalnızlığım
uzun bir yolculuk yokluğuna

uykudayım

güvercinim
süzül güz avlusuna ömrümün
uç da gel düşte gel

YUTTU KOCA BİR ŞEHİR

Güven GÜRBÜZ - Dünya-1 Şelale Sitesi

Yuttu koca bir şehir, boğazı düğümlendi.
Gemiler geçti üzerinden, coştı, duruldu.
Kanat gerdi kıtalara, köprüler kuruldu.
Yeditepeli şehir, gönüllere taht kurdu.

Yuttu koca bir şehir, boğazına yapıştı.
Anadolu ses verdi, bozkır da çiçek açtı.
Dört bir yanında nice şehirler vardı, taştı.
Anadolu'nun göbeğinde açıldı bahtı.

Yuttu koca bir şehir, sahillerde buluştu.
Dalga oldu, coştı, taştı; taş, çakıl oluştu.
İklimler karıştı, mevsimlerle yer değişti.
Buharlaştı denizler, nem kapladı, ayrıştı.

Yuttu bir koca şehir, yaylalara ulaştı.
Doymak bilmiyor şehirler, ne zaman anlaştı?
Nefes daraldı, uzak diyarlara kaçıştı.
Bulutlar inkâr etmiyor, belirsiz yağıştı.

Güven der: Yuttu bir koca şehir, bizi yuttu.
Bir gün somurttu, bir gün uyuttu, bir umuttu.
Aştıkça yol, yola yol oldu; yolları tuttu.
Yuttukça yutan şehirler, kimleri unuttu?

ÇİĞDEMİM DERNEĞİ

Çiğdem Eğitim, Çevre ve Dayanışma Derneği

MİSYONUMUZ (ÖZGÖREVİMİZ)

Mahalleli olma kültürünü yaygınlaştırarak; mahalle sakinlerinin yaşam kalitesini yükseltmek ve karar alma süreçlerinde etkili olmak

VİZYONUMUZ (ÜLKÜMÜZ)

Mahalleli olma ve dayanışma kültürünün etkin olduğu, bölgesel ve ulusal karar alma süreçlerinde etkili olan, yaşam alanlarıyla farklı özellikteki bireylerin (yaş, cinsiyet, engelli) mutlu olduğu bir mahalle olmak.

DEĞERLERİMİZ

Mahalleli olmak demek; Mahalleli olma ruhuyla (dayanışma, birlikte yapma, hareket etme ve iyi komşuluk), örgütlü yapıyla, tüm karar süreçlerine dâhil olmak, mahallesinin yaşam kalitesini yükseltirken otoritelere ve diğer örgütlenmelere yardımcı olmak

Şeffaf Dernek, karar ve uygulamaları ile ilgili her türlü bilgi ve belgeyi paylaşır.

Gönüllü: Derneğin tüm çalışmaları gönüllülük esasına dayanır.

Dayanışmacı: Dernek, uygulamalarında; çevreye ve toplumsal olaylara duyarlı, yardımsever, paylaşımcı ve özverili bir yaklaşım sergiler.

Önyargısız: Dernek tüm uygulamalarında önyargısız davranır. Farklı fikir, görüş ve önerilere açıktır.

Bağımsız ve tarafsız: Dernek, Cumhuriyetin kuruluş değerleri ve Atatürk ilke, devrimleriyle çelişmemek kaydıyla farklı siyasi görüşlere eşit mesafede durur. Katılımcı Dernek, kararlarını katılımcılık anlayışı (ilgili tüm taraflar, kadınlar, çocuklar, engelliler, yaşlılar vb.) ve uzlaşılı ile alır. Misyon, vizyon ve değerleri doğrultusunda toplumsal karar alma mekanizmalarına katılır. Mahalleyi ilgilendiren her konudaki kapsamlı çalışmayı, ortak anlayış, işbölümü, yetki ve sorumlulukları belirleyip kabul gördükten sonra yurttaşlık bilinci ile ele alır.

Öncü: Dernek örnek uygulamaları ile toplumda ve çevresinde öncü bir rol üstlenir. Öğrenen Bir Organizasyon: Değişim ve gelişime açıktır, bunun için tüm fırsatları değerlendirir.

ÇİĞDEMİM DERNEĞİ

Çiğdem Mah. 1551. Cadde 14-A
Çankaya / Ankara

+90 312 285 20 47
+90 530 660 95 83

0507 8685770

dernek@cigdemim.org.tr

www.cigdemim.org.tr

Sahibi: Çiğdemim Derneği Yönetim Kurulu adına Fatih Fethi AKSOY

Yayın Kurulu: Fatih Fethi AKSOY, Fatoş GÜR, H. Suat ILGAZ, Sinan KAYALIGİL, Vecdi SEVİĞ

Dergi ve kapak tasarımı: Hakan AKINOĞLU

Tüm yayın hakları saklıdır. Yayımlanan yazı, görsel ve bilgiler kaynak gösterilmeden alıntılanamaz. İmzalı yazılarda görüşler yazarlarına aittir.

“Evrensel insan değerlerine ve barışçılığa aykırı olmamak, hakarete yönelmemek koşuluyla kişisel görüş açıklama özgürlüğünü kullanmaktan yanayız. Bu hususları hukuk uzmanı komşularımıza danışıp onay aldıktan sonra, sorumluluğu yazarına ait olmak üzere yayımlıyoruz”

Her türlü bağış ve yardımlarınız ile aidat ödemeleri için aşağıdaki hesap numaramızı kullanabilirsiniz.

Hesap Adı: Çiğdem Eğitim, Çevre ve Dayanışma Derneği
T. İş Bankası Ankara Çukurambar Şubesi 4379 – 0001560

IBAN: TR73 0006 4000 0014 3790 0015 60

Aidat ödemesi için açıklama kısmına **“AİDAT”**

Burs (Eğitim Desteği) fonumuza destek olmak için açıklama kısmına **“BURS”**

Sokak Hayvanlarına mama desteğinde bulunmak için açıklama kısmına **“MAMA”**

Bağış yapmak için açıklama kısmına **“BAĞIŞ”** yazınız.

Tüm destekleriniz için teşekkür ediyoruz.

Katkılarınızla yeni mekanımız için

719.000 TL'yi aştık

Destekleriniz için *Tesekkürler* ♥

Hedef: **2.000.000 TL**

